

Noord-Holland

Nieuwe Hoogte

Verkiezingsprogramma 2019-2023

Programmacommissie

Dennis Heijnen (voorzitter)

Elaine Vlaming-Kroon (lid)

Marleen Sanderse (lid)

Marc Wit (lid)

Mezekir Semere (lid tot september 2018)

Daan Versteeg (lid namens het dagelijks bestuur)

Renate Wijmenga (secretaris)

Met dank aan

Alle partijen die input hebben aangeleverd: Amsterdamse Federatie Woningbouwcorporaties, ANWB, Bouwend Nederland (Regio Randstad Noord), Bouwend NL, Burgerinitiatiefgroep Dreigend Woningtekort, Connexion, Economisch Forum Holland boven Amsterdam, Erfgoedvereniging Bond Heemschut, Fietzersbond kerngroep Noord-Holland, Jagersvereniging NH, LSBO HK, LTO Glaskracht, LTO Noord-Holland, LTO, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, Ontwikkelingsbedrijf NHN, ProBiblio, Recron, ROCOV, Royal FloraHolland, Schiphol, Sportservice, UNETO-VNI, Vereniging Kleine Kernen, VNO NCW West, Zeehaven IJmuiden eindredacteur Hermen de Graaf en alle betrokken CDA-leden in Noord-Holland.

Inhoudsopgave

Voorwoord van de lijsttrekker	4
Wonen en landschap.....	7
Economie, duurzaamheid en toerisme.....	12
Mobiliteit	18
Landbouw, Natuur en Milieu.....	24
Cultuur.....	31
Financiën en bestuur	35
Regio Alkmaar	39
Amstelland-Meerlanden	40
Amsterdam.....	41
IJmond	42
Gooi- en Vechtstreek.....	43
Kop van Noord-Holland.....	44
West-Friesland	45
Zaanstreek-Waterland	46
Zuid-Kennemerland	47

Voorwoord van de lijsttrekker

Beste lezer,

Voor u ligt het CDA-verkiezingsprogramma 2019-2023: Noord-Holland – Nieuwe Hoogte. Het gaat goed met Noord-Holland en met de Noord-Hollander. Bijna iedereen heeft een baan en we scoren hoog op de geluksindex. Onze mooie steden en dorpen maken dat het goed toeven is. Helaas profiteert nog niet iedereen en is er ook een keerzijde aan economische groei. Juist nu wil het CDA verder investeren in deze prachtige provincie. We willen Noord-Holland letterlijk en figuurlijk in de komende vier jaar naar Nieuwe Hoogte brengen...

Successen

We hoeven daarbij gelukkig niet vanaf nul te gaan beginnen. In de afgelopen vier jaar heeft het CDA onderdeel uitgemaakt van het provinciebestuur. Beloften die we vier jaar geleden deden, hebben we waargemaakt. En hoe! De economie is aangetrokken, waar ook het midden- en kleinbedrijf van heeft geprofiteerd. Waardevolle gebouwen die de roemrijke historie van Noord-Holland benadrukken zijn behouden. De landbouw is de goede weg ingeslagen en samen met de sector werken we aan toekomstbestendigheid. We hebben geïnvesteerd in goede bereikbaarheid van onze provincie, met name door knelpunten in de infrastructuur aan te pakken. Regio's die een zetje in de rug nodig hebben, zijn door de provincie ondersteund. En dat alles zonder de provinciale belastingen te verhogen!

We zijn er nog niet

Maar we zijn er nog niet. Mede dankzij de economische groei is er in de hele provincie krapte op de woningmarkt. Jongeren kunnen daardoor op de plek van hun keuze niet op zichzelf gaan wonen. Bepaalde steden en dorpen zijn onbereikbaar voor gemiddelde inkomens. De krapte leidt tot

scheefgroei, met grote sociale gevolgen. Er is de afgelopen jaren ook te veel bezuinigd op cultuur, waardoor basisvoorzieningen dreigen te verdwijnen. De groei brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee voor de bereikbaarheid, met name het woon-werkverkeer dreigt vast te lopen. Hetzelfde geldt voor toerisme, waarbij een onevenwichtige spreiding zorgt voor overlast. Toeristen die veelal via Schiphol binnen komen. Van Schiphol profiteren we allemaal, maar de overlast komt slechts bij een beperkte groep terecht. De bodem in Noord-Holland daalt, als we niet op tijd ingrijpen verliezen we veel en kostbaar land. Onze grootste uitdaging is wel het veranderde klimaat, langer wachten met serieuze maatregelen is geen optie meer.

Hoog tijd

Het is hoog tijd om Noord-Holland naar Nieuwe Hoogte te brengen. Het is lastig een goede woning te vinden, daarom willen we meer ruimte voor woningbouw, waarbij ook aan de rand van stad en dorp moet kunnen worden gebouwd. Flexibel openbaar vervoer, waardoor we onze middelen veel beter inzetten en OV weer voor iedereen bereikbaar wordt. Betere spreiding van toerisme, onze derde economische pijler. Verdere verduurzaming van de energievoorziening waarbij we naast wind- en zonne-energie volop investeren in nieuwe experimentele vormen. Behoud van de waardevolle landbouw, waarbij we combinaties zoeken met natuur en verhogen van de biodiversiteit. Een forse investering in cultuur en cultuureducatie, met oog voor de vele vrijwilligers die in deze sector actief zijn. En nog veel meer. Dit programma staat bomvol ambitie. Het CDA is er klaar voor om nu door te pakken. Noord-Holland – Nieuwe Hoogte!

Andere rol van de provincie

Noord-Holland naar Nieuwe Hoogte brengen, betekent ook een andere rol voor de provincie. Te vaak heeft de provincie zich in het verleden beperkt tot een strikte opvatting van taken, de zogenaamde kerntaken. Deze zijn belangrijk, maar daar zit niet altijd de meerwaarde van het midden-bestuur. Volgens het CDA profiteert de hele provincie als het bestuur van Noord-Holland zich meer opstelt als verbinder, stimulator en kennisdeler, op zoek naar oplossingen om de uitdagingen van deze tijd te beantwoorden.

En niet alleen de provincie

Op 20 maart zijn niet alleen de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Uw stem heeft invloed op het beleid van de provincie, maar heeft ook een landelijke uitstraling. De leden van Provinciale Staten kiezen tenslotte de Eerste Kamer.

Naast de provinciale statenverkiezingen zijn er ook verkiezingen voor de waterschappen. In dit programma leest u over de waardevolle samenwerking tussen de provincie en de waterschappen. Voor een provincie als Noord-Holland die aan drie kanten omringd wordt met water is beheer van water met een stijgende zeespiegel van onmisbaar belang. Tijd om dit over te laten aan betrokken en betrouwbare bestuurders bij de waterschappen, die treft u ook bij het CDA.

En ook met de overheidslagen waar nu geen verkiezingen voor zijn, zoals gemeenten, de Tweede Kamer en Europa heeft het CDA Noord-Holland goede contacten. Een sterke partij met regionale wortels. Het CDA is als enige partij in alle gemeenten van Noord-Holland vertegenwoordigd. Zo weten wij sneller wat er speelt bij u.

Maar vooral met u

En dat is waar het bij het CDA om gaat, om u, om mensen. Samen met u werken aan oplossingen voor de toekomst, voor een land dat we door willen geven. Het CDA staat open voor iedereen die normen en waarden hoog in het vaandel heeft staan. Voor iedereen die beseft dat niemand het alleen kan in de wereld. Voor iedereen die wil zorgen voor de schepping, voor mens, dier en milieu. Voor iedereen die ervan overtuigd is dat het alleen maar samen kan, ongeacht uw afkomst, uw voorkeuren, uw levensovertuiging of uw manier van leven. Laten we samen, met het CDA, Noord-Holland naar Nieuwe Hoogte brengen!

Dennis Heijnen

Lijsttrekker CDA Noord-Holland

Wonen en landschap

De provincie Noord-Holland is populair. Alle gebieden van de provincie hebben hun eigen unieke aantrekkingskracht. Het zuidelijk deel van de provincie is dichtbevolkt en heeft te maken met een forse druk op de woningmarkt. Dit komt door een groei van de bevolking, een trek naar deze regio, de trend om langer thuis te blijven wonen en meer eenpersoonshuishoudens. De huizenprijzen stijgen en er is een grote behoefte aan extra woningen. Maar ook in het noordelijk deel is al lang geen sprake meer van krimp. Jongeren hebben het lastig om een woning te vinden, zeker als ze in hun eigen woonkern willen blijven wonen. Ouderen kunnen niet in de buurt terecht als ze kleiner willen gaan wonen. De trek uit het drukke zuidelijk deel van de provincie naar het noordelijk deel is ingezet, wat ook daar zorgt voor een toenemende vraag naar woningen. Zo is in Alkmaar in 2017 12% van de woningen verkocht aan mensen uit Amsterdam. Volgens de prognoses zijn er tot 2040 in Noord-Holland ruim 210.000 woningen nodig, waarvan de eerste 70.000 in de komende vier jaar gebouwd moeten worden. Het CDA wil dan ook dat de provincie zijn rol pakt als aanjager van woningbouw. Ruimte bieden is daarbij het devies, waarbij het CDA het voorstel van de gemeenten in Noord-Holland Noord om meer woningen te bouwen accepteert.

Naast het aanjagen van woningbouw heeft de provincie een belangrijke taak in het beschermen van het mooie en unieke Noord-Hollandse landschap. Tegelijkertijd staat het gebruik van het land vaak ten dienste van de samenleving. Dit kan spanningen opleveren. De provincie moet bij deze spanningen een verbindende rol pakken en blijven zoeken naar oplossingen.

“Geef toestemming voor bouwen langs stads- en dorpsranden, wanneer binnenstedelijk bouwen ongewenst is.”

Woningbouwlocaties

De gemeenten zijn eerstverantwoordelijke voor het aanwijzen van woningbouwlocaties. Bij de gemeenten ligt ook de verantwoordelijkheid om te bepalen welk type woningen er nodig zijn. Gemeenten kennen de lokale situatie het beste en kunnen de vraag goed in kaart brengen. De provincie heeft een verbindende rol en neemt regie waar nodig.

Nederlandse steden zijn uniek om laagbouw en het vele groen in de stad, dat moeten we behouden. Nieuwbouwlocaties zijn bij voorkeur binnenstedelijk. Er zijn echter veel situaties waar binnenstedelijk bouwen niet gewenst is, bijvoorbeeld om groen en (speel)parken binnen de bestaande bebouwing te behouden. Er zijn ook gemeenten en woonkernen waar een grote woningbehoefte is, maar waar

binnenstedelijk geen mogelijkheden meer zijn. Jongeren en ouderen kunnen op deze manier niet bij familie en vrienden blijven wonen. Verhuizen naar een naburig dorp (soms zelfs in dezelfde gemeente) komt niet tegemoet aan hun woonwensen. Voor deze gemeenten of woonkernen zijn extra woningen cruciaal voor de leefbaarheid. Nieuwe bewoners en gezinnen zorgen voor behoud van de basisschool, sportclub en mogelijk de supermarkt.

Als binnenstedelijk bouwen volgens de gemeente ongewenst is, moet de provincie toestemming geven om buiten het stedelijk gebied te bouwen, aan de randen van stad en dorp. Buitenstedelijk bouwen is daarnaast ook goed goedkoper, hierdoor is er meer ruimte voor betaalbare woningen voor jongeren. Ook biedt het meer ruimte aan eengezinswoningen, in plaats van (binnenstedelijke) appartementen. Wanneer beschermingsregimes, zoals NNN (Natuurnetwerk Nederland) of weidevogelleefgebied, woningbouw verhinderen, moet samen worden gezocht naar goede mogelijkheden om de natuur in deze gebieden te compenseren.

Het beleid dat door de provincie is ingezet om vooral rond ov-knooppunten te bouwen blijven we ondersteunen. In praktijk blijkt echter dat niet rond alle stations kan worden gebouwd omdat woningbouw hier vanwege een andere ruimtelijke regelgeving niet is toegestaan. In die gevallen moet worden gekeken hoe de beperkingen door andere regelgeving kan worden opgeheven of gecompenseerd. In aanvulling op woningbouw moet er ook geïnvesteerd worden in (blijvend) goed Openbaar Vervoer (OV) rondom de knooppunten.

Snellere procedures voor sneller bouwen

Voor het aanjagen van de woningbouw in de provincie moet een pakket aan maatregelen worden genomen. Allereerst moeten de procedures om te komen tot bouw veel sneller worden doorlopen. Gemeenten kunnen worden ondersteund door een flexibel aanjaagteam van experts die worden ingezet bij het afronden van de procedures. De provinciale commissie ARO (Adviescommissie Ruimtelijke Ordening), die op dit moment bouwprojecten in de provincie beoordeelt, maakt het bouwen van woningen of bedrijven onnodig bureaucratisch. Het CDA wil deze commissie opheffen en vervangen door een aanjaagteam met adviseurs. Deze adviseurs kunnen meewerken aan eventuele aanpassingen en zo een snellere uitvoering aan de voorkant van het proces faciliteren. Belanghebbenden, zoals omwonenden, moeten een nadrukkelijke stem krijgen.

Plannen voor woningbouw

De provincie moet actief zorgdragen voor meer plancapaciteit. De huidige plancapaciteit bedraagt bijna 245.000 woningen. Uit de praktijk weten we echter dat gemiddeld 30% van de plannen door meerdere oorzaken niet of veel later tot ontwikkeling komt. Dit betekent dat er meer plancapaciteit

moet komen als we onze opgave willen halen. Iedere regio zal daaraan zijn steentje moeten bijdragen. Het CDA ziet daarbij in het bijzonder kansen voor het noorden van de provincie, waar nog veel extra plancapaciteit beschikbaar is. De grenzen van de MRA mogen geen rol spelen bij het bepalen van nieuwe woningbouwlocaties. Bij woningbouw moeten we de grenzen van de MRA dan ook loslaten. Het CDA wil de infrastructurele verbindingen naar Alkmaar, Hoorn, Heerhugowaard en Den Helder versterken, zowel wegen, spoorverbindingen en fietspaden. Woondoelestellingen gaan we in samenhang met mobiliteit, ruimtelijke ordening, natuur- en klimaatbeleid realiseren.

Het CDA ondersteunt het principe van de Regionale Actie Programma's (RAPS) wonen. Regionale afstemming tussen en binnen gemeenten over bouwlocaties is van groot belang om het aanbod van woningen te laten aansluiten op de vraag. De provincie treedt hierbij op als regisseur en kennismakelaar. De RAPS zijn echter instrumenten die zijn ontstaan in tijden van crisis. In de RAPS worden afspraken gemaakt over het maximaal aantal te bouwen woningen. In tijden van de huidige drukte op de woningmarkt zouden de RAPS wat het CDA betreft afspraken moeten bevatten over het minimale aantal woningen dat moet worden gebouwd. Daarnaast vindt het CDA dat het proces van het afsluiten van de RAPS moet worden versneld. Regio's en de provincie moeten als doel hebben binnen zes maanden na de start van het overleg afspraken te hebben gemaakt.

CDA ondersteunt tijdelijke woningbouw

Er moet meer diversiteit komen in het woningaanbod. Zo moet de bouw van tijdelijke woningen (max 15 jaar) worden ondersteund. Op deze manier kan worden voorzien in tijdelijke toenemende vraag voorafgaand aan een verwachte krimp op lange termijn. Ook de bouw van zelfvoorzienende circulaire tiny-houses moet worden ondersteund. Het CDA blijft zich inzetten voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Als mensen samen hun woonwensen kunnen realiseren, zonder tussenkomst van bijvoorbeeld projectontwikkelaars, kan dat goedkoper uitpakken. Zo sluit de nieuwbouw ook beter aan bij de wensen van de bewoners. Andere vormen van woongroepen of woonhoven moeten meer ruimte krijgen om zich te ontwikkelen, zeker als deze gericht zijn op duurzaamheid of zorg. Het nabuurschap in deze woonvormen acht het CDA waardevol.

Kleine kernen

Het CDA maakt zich hard voor voldoende leefbaarheid in de kleine kernen. Dit doet het CDA door de ondersteuning voor dorpswerk Noord-Holland voort te zetten. Deze vereniging speelt een belangrijke rol bij het organiseren van evenementen en het behoud van dorpshuizen. Dorpshuizen vormen een belangrijke ontmoetingsplek voor de dorpsgemeenschap. Ze zijn bij voorkeur multifunctioneel ingericht, bijvoorbeeld door ook ruimte te bieden aan scholen, bibliotheek en andere faciliteiten.

Verduurzaming woningbouw

De verduurzaming van de woningvoorraad is een van de grootste uitdagingen van de komende periode. De provincie moet zijn rol pakken in de (boven)regionale afstemming van plannen en in verbinding tussen Rijk en gemeenten op het gebied van verduurzaming. De doelstellingen daarbij moeten realistisch zijn. De provincie moet oog houden voor nieuwe technieken. Een van die voorbeelden is duurzame gasproductie, waarmee wordt geëxperimenteerd in Alkmaar. Op deze manier kan de huidige infrastructuur worden behouden en voegen we duurzame energie toe. Energiebesparende maatregelen kunnen het beste worden genomen als woningen toch al toe zijn aan een opknappbeurt. Het CDA wil onderzoeken hoe de provincie het beste een rol kan spelen in de financiering van de verduurzaming van de woningbouw. Bijvoorbeeld door een revolverend fonds op te richten voor energiebesparing en alternatieve opwekking ervan.

Geen verdere bebouwing van de Noord-Hollandse Kust

De Noord-Hollandse kust is uniek en daar moeten we zuinig op zijn. Verdere bebouwing van het strand moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Alleen waar bebouwing of vervanging van bebouwing leidt tot aantoonbare verfraaiing kan dit onder zeer strenge voorwaarden worden toegestaan. Het CDA steunt daarom de afspraken die zijn gemaakt in het Noord-Hollandse kustpact. We versterken daarmee zowel de natuur als de recreatiemogelijkheden. Bijvoorbeeld via strandtenten, wandel- en fietsroutes door de duinen en de fantastische sportmogelijkheden aan de stranden. Op die manier kan

iedereen van het strand genieten. Zowel van de rust die het biedt als van de activiteiten die er worden georganiseerd. Kwetsbare natuur moet worden behouden, tegelijkertijd moeten we er wel kunnen wonen en werken. Bij het tot stand komen van de afspraken over de binnenduinrand moet zeker worden gesteld dat dit gebied zich kan blijven ontwikkelen.

Huisvesting arbeidsmigranten

Ook de komende jaren zullen arbeidsmigranten noodzakelijk zijn om alle arbeidsplaatsen in zowel agrarische als andere sectoren te vullen. Goede huisvesting is noodzakelijk. Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen werknemers die hier tijdelijk (kort en lang) verblijven en werknemers die zich hier willen vestigen. Mensen die zich hier willen vestigen zullen in de reguliere huisvesting, in de kernen, een plek moeten vinden. Hierdoor kunnen zij sneller deel uitmaken van de Nederlandse samenleving. Voor kortblijvende arbeidskrachten is huisvesting op de bedrijven, in leegstaande gebouwen/woningen en voor dat doel bestemde pensions en hotels geschikt. Mits goede woonomstandigheden, veiligheid, registratie en beheer gegarandeerd zijn. Dit kan ook buiten de kernen. Afhankelijk van de locatie kan dit kleinschaliger of grootschaliger. De provincie maakt samen met gemeenten en werkgevers hierover afspraken en respecteert het reeds afgesloten convenant.

Amsterdam Wetlands

We kennen het project "Amsterdam Wetlands" en vinden het begrijpelijk dat beheer in bestaande natuurgebieden beter op elkaar afgestemd wordt. We hebben oog voor de belangen van agrariërs en de uitdaging waarvoor deze sector staat. We vinden een toekomst voor de beeldbepalende (melk)veehouderij, en het prachtige landschap als bijproduct, essentieel. Samen met alle betrokkenen dient gezocht te worden naar innovatieve manieren om het agrarisch gebruik, bodemdaling, natuurbeheer en recreatie in balans te houden en het waterbeheer toekomstbestendig te maken. Op dit moment lijkt peilgestuurde onderwaterdrainage kansrijk om veen actief te vernatten. Ook vinden we dat uitbreiding van woningbouw en bedrijvigheid in het gebied mogelijk moeten blijven.

Omgevingsvisie

Het CDA ziet grote meerwaarde in de sturingsfilosofie van de omgevingsvisie die voor en door Noord-Holland is opgesteld: lokaal wat kan, regionaal wat moet. Vertrouwen is daarbij een kernbegrip. De provincie staat voor grote uitdagingen, zowel op het gebied van mobiliteit, woningbouw, water als landschapsgebruik. Voorkomen moet worden dat een langdurige discussie over de omgevingsvisie vertraging oplevert in de noodzakelijke investeringen in de provincie. Het CDA is geen voorstander van aanvullende landschapsregimes. Bescherming van het landschap is via nationale en Europese regelgeving al voldoende geborgd. De provincie moet geen extra onderdelen aan dat beleid toevoegen.

Afweging in beschermingsregimes

Het Noord-Hollandse landschap kent verschillende beschermingsregimes. Dat is terecht, want het unieke landschap moet worden beschermd. In sommige gevallen zorgen deze beschermingsregimes echter voor een beperking van andere doelstellingen, zoals woningbouw of veilige infrastructuur. De meeste regimes zijn bepaald door Europese of nationale wetgeving en deze moeten worden gerespecteerd. Andere regimes, zoals de aardkundige monumenten, zijn uitsluitend provinciaal vastgesteld. Het CDA wil bij de gevallen waar een provinciaal beschermingsregime in de weg zit bij het bereiken van provinciale doelen, dat er een integrale afweging plaatsvindt tussen alle belangen. Het mag niet zo zijn dat een goed idee afketst op één beperkend voorschrift.

Economie, duurzaamheid en toerisme

De economie in Noord-Holland staat in volle bloei. Dat is te danken aan het gunstige economische klimaat in Nederland en aan het succesvolle economische beleid van de provincie Noord-Holland in de afgelopen jaren. Dit is onder meer te merken aan het groot aantal vacatures en het dalend aantal mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Noord-Holland heeft een brede economische basis met mooie bedrijven in bijvoorbeeld de bouw-, transport-, financiële-, agrarische-, media- en toeristische sectoren en de zakelijke dienstverlening. Belangrijke pijlers zijn de luchthaven Schiphol en de verschillende havengebieden en inmiddels ook het hightech glastuinbouwcomplex Agriport. Ook het MKB heeft een cruciale rol gespeeld in het versterken van de economie. Echter, zonder sterke onderwijs-, zorg- en veiligheidsorganisaties kan de economie niet bloeien. En het economische systeem is ook niet compleet zonder de detailhandel. De vraag rijst wat de provincie kan bijdragen aan het succesvol ondernemerschap in Noord-Holland.

Succesvol ondernemerschap: provincie als kenniscentrum voor ‘Best Practices’

Innovatie en ruimte bieden zijn de kernwoorden voor succesvol ondernemerschap. Het CDA wil dat de provincie zich opstelt als interregionale adviseur en als katalysator van economische bedrijvigheid. Hierdoor kunnen ondernemers en gerelateerde organisaties optimaal presteren en laagdrempelig ondernemen. Want alhoewel ondernemers zich vaak uitstekend redden, kan de provincie een belangrijke rol spelen in het weg (laten) nemen van belemmerende regelgeving, het realiseren van goede bereikbaarheid en er mede voor zorg voor dragen dat voldoende, passend opgeleide werknemers beschikbaar zijn en komen. Het CDA wil dat de provincie vanuit haar centrale rol een kenniscentrum wordt voor ‘best practices’ op het gebied van maatregelen die het ondernemersklimaat ten goede komen. Zo kan de provincie een rol als katalysator van goede initiatieven aanjagen, zonder verantwoordelijkheden over te nemen.

Naast het beperken van regelgeving kan de provincie ondersteuning bieden. Door middel van fondsen en cofinanciering van innovatieve projecten en regionale stimuleringsprojecten. Het CDA heeft de afgelopen vier jaar successen behaald door de introductie van het Innovatie- en MKB-verduurzamingsfonds en met De Kop Werkt. Deze fondsen richten zich op (duurzame) innovatie, ondersteuning van het MKB en het versterken van de regionale economie. Het CDA wil deze fondsen in de komende jaren voortzetten en beter onder de aandacht brengen.

“Het CDA blijft de ontwikkeling van een circulaire economie stimuleren”

Duurzame economie

Duurzaamheid mag inmiddels geen apart onderwerp meer zijn, maar hoort integraal bij de huidige samenleving en economie. Mooie voorbeelden van innovatie en verduurzaming zijn Agriport A7/ Hightechsector en Forbo Flooring. Laatstgenoemde doet zelfs een oproep om meer te doen aan duurzaamheid dan in het klimaatakkoord wordt verlangd. Het CDA juicht dit initiatief toe en wil

tegelijkertijd dat de provincie waakt voor te hooggespannen ambities. Die kunnen ten koste gaan van de continuïteit van ondernemingen. Het CDA onderschrijft het belang van 'circulaire economie', waarbij alle grondstoffen opnieuw worden gebruikt. De provincie blijft deze ontwikkeling stimuleren.

Ondersteuning van op het bedrijfsleven gericht onderwijs

Overheidsorganisaties, onderwijs en bedrijfsleven kunnen elkaar in gezamenlijkheid versterken. 't Lokaal in Zaanstad Noord is een uitstekend voorbeeld van een win-win situatie tussen studenten, ondernemers en de gemeente. Het CDA ziet kansen om een dergelijk voorbeeld provinciebreed navolging te laten krijgen. De provinciale werkambassadeur die zich inzet voor meer banen, een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en voor meer stage- en leerwerkplekken moet zijn werk voortzetten.

Zeehavens

Het CDA wil blijven investeren in de kracht van de Noord-Hollandse zeehavens. Nu er vele miljoenen zijn geïnvesteerd in de toekomstig grootste zeesluis ter wereld in IJmuiden moet de Amsterdamse Zeehaven kunnen groeien. Ook de andere havens in de provincie verdienen onze steun. De havens zijn van groot belang voor de werkgelegenheid, met name voor praktisch geschoolden. Dit type werkgelegenheid moet worden gekoesterd. Bij de uitbreiding mogen de geluids- en milieubelasting voor de omgeving niet verder toenemen. Volgens het CDA kan verdere ontwikkeling van de havens goed samengaan met behoud en bescherming van de natuurwaarden in het omliggende gebied.

Daarnaast genereren de hoogwaardige industriële activiteiten in onze provincie, rondom het onderhoud van de hoogwaardige schepen van onze Koninklijke Marine, een grote werkgelegenheid en grote impact op ons innovatie-vermogen. Wat het CDA betreft vindt nieuwbouw en onderhoud voor de Koninklijke Marine dan ook plaats in Nederland.

“Het CDA is tegen de bouw van grote winkelgebieden zoals outletcenters buiten de huidige dorpscentra”

Herstructurering bedrijventerreinen en winkelcentra

In de gehele provincie bevinden zich vele bedrijventerreinen en winkelcentra die met sterk wisselend succes functioneren. In samenwerking met onder meer de betreffende gemeenten en brancheorganisaties wil het CDA dat de provincie een bedrijfsterreinenscan laat uitvoeren om vast te stellen waar kansen tot economische versterking liggen. En bovendien waar via transformatie mogelijkheden kunnen worden gecreëerd voor woningbouw. Het uitgangspunt is optimale benutting van bestaande bedrijventerreinen in een regio waar leegstand is.

Het CDA wil dat de doelstellingen van de HIRB (Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen) worden uitgebreid met detailhandel. Hiermee kunnen bestaande winkelcentra worden opgeknapt. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat winkelstraten worden omgezet in woningbestemmingen. De winkels die overblijven liggen dan in een aantrekkelijk gebied. Het CDA is tegen de bouw van grote winkelgebieden (zoals een outletcenter) buiten de huidige dorpscentra

Herstructurering recreatieparken

In Noord-Holland liggen veel recreatieparken. Sommige van deze parken zijn echter in verval geraakt. Er is vaak ongewenste permanente bewoning, zoals door seizoenarbeiders. De oorspronkelijke doelstellingen van een recreatiepark zijn hiermee in het geding. Regelmatig ervaren buurtbewoners overlast. Het CDA wil een regeling – vergelijkbaar met het HIRB – die kan worden ingezet om recreatieparken te herstructureren. Bijvoorbeeld om deze hun oorspronkelijke doel terug te geven of geschikt te maken voor permanente bewoning.

Blijvend voorstander Isotopenfabriek Petten

Het CDA blijft voorstander van de nieuwe Pallas onderzoeksreactor/isotopenfabriek in Petten, mits de veiligheid goed geborgd is. De medische isotopen die daar geproduceerd worden zijn onmisbaar voor de wereldwijde behandeling van (kanker)patiënten. Deze unieke kennis is mondiaal en moet meer worden benut. Het CDA wil daarom dat Energy & Health Campus Petten verder vorm wordt gegeven. Pallas is daarmee erg belangrijk voor de veelal hoogwaardige werkgelegenheid in een grote regio.

Duurzame energie

Onze ambitie op duurzame energie is hoog. Willen we de ambities halen die zijn vastgelegd in het klimaatakkoord van Parijs dan moeten we nog flinke stappen zetten. Het CDA is bereid deze stappen te zetten. Dit vraagt echter wel keuzes. De afgelopen jaren hebben ons meer en meer doen beseffen dat duurzame energie ook gevolgen heeft voor het ruimtegebruik. Het CDA is altijd terughoudend geweest met het plaatsen van windenergie op land. In het kader van het nationaal klimaatakkoord zien we wel ruimte voor meer windenergie op land. Hier worden bij voorkeur locaties gebruikt die op draagvlak kunnen rekenen, zoals industrieterreinen. Ook wil het CDA meer windenergie op zee opwekken. Hier liggen ook economische kansen voor de Noord-Hollandse offshore-industrie. Wel moet er oog zijn voor de belangen van de visserij en de natuurwaarden.

We zijn groot voorstander van zonne-energie, maar dit mag niet ten koste gaan van kostbare landbouwgronden. Er zijn in de provincie nog vele daken te vinden zonder zonnepanelen. Daarom willen we eerst de daken vol leggen met zonnepanelen voordat we bekijken welke aanvullende ruimte er geboden kan worden aan locaties voor zonne-energie. Het CDA wil verder dat de provincie onderzoek naar andere vormen van duurzame energie blijft ondersteunen. Wij denken daarbij aan geothermie, duurzaam gas, hergebruik van warmte (bijvoorbeeld van Tata en de datacenters van Microsoft en Google) via warmte-netten en CO2 leidingen. Op lange termijn biedt thorium ook kansen.

Het CDA wil een heroprichting van de Energy Board. Dit is een klankbordgroep met leden die veel kennis hebben van duurzame energie. De Energy Board is daarmee een waardevol klankbord voor de provincie in het maken van beleid en het kiezen van projecten.

“Het CDA wil investeren in veilige digitale snelwegen.”

Dekkend, veilig netwerk voor internet

Het is in deze tijd denkbaar dat er gebieden zijn in Noord-Holland die niet kunnen beschikken over snel internet. Samen met gemeenten en andere belanghebbende moet dit dekkend netwerk snel

worden gerealiseerd. Met de wens om de hele provincie van een dekkend internetnetwerk te voorzien, komt een tweede verantwoordelijkheid. Er moet een veilige basis voor de digitale infrastructuur zijn. Naast veilige snelwegen moet ook gegarandeerd kunnen worden dat digitale wegen veilig zijn en dat dit rechtmatig gebeurt. Het CDA wil investeren in veilige digitale snelwegen. Om dit te waarborgen moeten pilots moeten worden gestart om in kaart te brengen waar gevaar kan zijn. Zoals bijvoorbeeld sluiscomplexen die kwetsbaar zijn voor een cyberaanval.

Toerisme als economische kans

Toerisme is de derde economische pijler van Noord-Holland, en dat gaat verder dan alleen Amsterdam. Dankzij de vele prachtige authentieke steden, de mooie natuur en waterrijke gebieden is het in Noord-Holland goed toeven. Tegelijkertijd wordt de toerist in de drukke gebieden, zoals het centrum van Amsterdam en de Dijk in Volendam, gezien als een bedreiging van de leefbaarheid. Het CDA snapt deze zorg. Om de leefbaarheid in de toeristische trekpleisters te behouden, is spreiding van de toerist daarom van groot belang. Als we de leefbaarheid gegarandeerd hebben is toerisme echter geen bedreiging, maar een enorme economische kans en goed voor de werkgelegenheid. Met name jongeren kunnen goed terecht in deze sector.

In de afgelopen periode is door de provincie succesvol ingezet op spreiding, bijvoorbeeld in het project 'Holland boven Amsterdam'. Toeristen stimuleren de provincie in te gaan, betekent een win-win situatie voor de toerist, Amsterdam en de trekpleisters in de provincie. Tot op heden zijn deze initiatieven vooral ingezet voor de 'georganiseerde reizen'. Steeds meer nationale en internationale toeristen reizen echter op eigen gelegenheid. Het CDA wil dat de provincie een programma opzet om ook dit type toerist te verleiden breed de provincie in te trekken. 'Toeristen OV' met één OV-ticket voor de hele provincie kan daarbij een belangrijk hulpmiddel zijn.

Het CDA ziet veel groeipotentieel in de toeristische sector in Noord-Holland. De provincie kan in samenspraak met de toeristensector en andere belanghebbenden de verschillende toeristische parels die de provincie rijk is met elkaar verbinden in meerdaagse arrangementen.

Genieten van het water

Noord-Holland is een waterrijke provincie. Naast de uitdagingen en de economische kansen genieten veel inwoners van de mooie plassen en rivieren, bijvoorbeeld door te vissen, te varen of te zwemmen. Het CDA wil dat de provincie de verdere ontwikkeling van waterrecreatie blijft stimuleren. Het succesvolle beleid van de afgelopen jaren zetten we graag voort. Als partner helpt de provincie ondernemers en gemeenten om kansen te benutten.

Recreatieschappen

De provincie Noord-Holland is partner in verschillende recreatieschappen. Het CDA steunt de ontwikkeling dat de recreatieschappen worden aangemoedigd zelfvoorzienend te worden. Daar hoort ook meer ontwikkelingsruimte bij.

Schiphol

Schiphol is dé luchthaven van Nederland. Met zijn 500.000 vliegbewegingen per jaar zit de luchthaven nu al op het maximum afgesproken aantal vliegbewegingen tot 2020. De luchthaven kan hierdoor niet verder groeien, tegelijkertijd heeft de vraag naar vliegtickets z'n plafond nog niet bereikt. Naast de grote hoeveelheid banen die de luchthaven oplevert en de toeristen die af en aan reizen, is de luchthaven in economisch opzicht van groot nationaal belang. Dit blijft helaas niet zonder gevolgen voor de omwonenden, want er is sprake van luchtvervuiling en geluidshinder. Een voorwaarde voor de groei van Schiphol is dan ook dat de overlast (vooral nachtelijk overlast) niet verder stijgt en bij voorkeur zelfs daalt.

Reëel blijven bij duurzaamheid en groei Schiphol

Schiphol bezit een enorm groeipotentieel en dat is positief. De logistieke opgave om de passagiers en vracht van en naar het vaste (achter)land te transporteren, leent zich voor innovatieve oplossingen. Het CDA wil daarin blijven investeren om zo de groei van Schiphol in de toekomst reëel te houden en de luchthaven werkbaar te houden.

Naast de logistieke opgave voor de bereikbaarheid van Schiphol wil het CDA de sector op het hart drukken dat innovatie en passende overlast verminderende maatregelen van groot belang zijn voor acceptatie van eventuele uitbreiding van het aantal vluchten op Schiphol op lange termijn. Op termijn kan elektrisch vliegen (of tenminste stijgen en landen) een sprong voorwaarts betekenen in het verminderen van geluidshinder en luchtvervuiling.

Noord/Zuidlijn doortrekken voor bereikbaarheid in de omgeving

Op 22 juli 2018 is de Noord/Zuidlijn (Metrolijn 52) geopend. Voor de bereikbaarheid van Schiphol en omliggende gebieden zou het doortrekken van deze lijn naar zowel Schiphol als richting het noorden (Purmerend, Zaanstad) een kansrijke optie zijn. Wij willen dit graag onderzoeken. Als deze metrolijn wordt doorgetrokken biedt dit ook mogelijkheden voor het treinverkeer. Schiphol zou zich als hsl-treinknooppunt kunnen ontwikkelen. Zo kunnen reizigers naar Europa op Schiphol vliegen, hier een aantal dagen doorbrengen en vanaf Schiphol hun reis door Europa voortzetten met de Hoge Snelheidslijnen.

Schiphol als Toeristisch knooppunt

Schiphol kan een belangrijk knooppunt worden voor het distribueren van toerisme door de gehele provincie. Vanuit Schiphol zouden daarom rechtstreekse verbindingen moeten worden aangeboden naar toeristische trekpleisters in de provincie. In dat geval is het niet altijd nodig om in Amsterdam te verblijven. Op die manier kan ook de toeristische sector in andere regio's verder tot bloei komen.

Overlast van Schiphol

Er zijn bekende gebieden die kampen met geluidsoverlast, maar ook relatief onbekende, zoals Assendelft in Zaanstad. Een groeiende groep mensen ligt 's nachts wakker van vliegtuiggeluid en dat is zorgwekkend. Het CDA wil daarom een dekkend netwerk van geluidmeetapparatuur rond Schiphol om dit probleem nog verder in kaart te brengen. Deze gegevens moeten worden betrokken bij de afweging rondom de uitbreiding van Schiphol.

Luchthaven op zee?

Het CDA is op dit moment nog niet overtuigd van de meerwaarde van een luchthaven op zee, gezien de hoge kosten en de lange aanlooptijd. Tegelijkertijd zijn de meest recente onderzoeken van jaren terug. Het CDA ondersteunt daarom wel de behoefte naar een (nieuwe) haalbaarheidsstudie naar een luchthaven in de Noordzee. Hierbij moet worden betrokken dat alleen de landingsbanen naar zee worden verplaatst, maar alle landzijde faciliteiten van de luchthaven op het vaste land blijven. Ook moeten de woningbouwmogelijkheden op de vrijkomende grond worden meegenomen.

Mobiliteit

Niet alleen autowegen maar ook wandel- en fietspaden, busbanen en spoorlijnen vormen de fysieke basis van mobiliteit in onze provincie. Het merendeel is goed op elkaar afgestemd, economisch en duurzaam. Als wegbeheerder investeert en onderhoudt de provincie Noord-Holland jaarlijks vele miljoenen in haar wegennetwerk. Dat blijven we doen. Investerings in nieuw en bestaande infrastructuur moeten veilige wegen opleveren. Veel stromen van vervoer nemen toe en moeten goed geacommodeerd blijven. Wij willen meegaan in innovatieve, duurzame ontwikkelingen in mobiliteit die passen bij de schaal per regio.

Flexibel en snel openbaar vervoer

Busvervoer is volop in ontwikkeling. Waar we vroeger meer haltes als doel hadden, kijken we tegenwoordig veel meer naar flexibele systemen. Bussen die je via een app binnen een half uur kunt bestellen én afrekenen. Bovendien komt de bus niet naar een halte, maar naar de plek die jij wilt. Voor bijvoorbeeld ouderen dé uitkomst om weer met de bus te kunnen zonder lange afstanden naar de halte te hoeven lopen. Nu ouderen steeds langer in hun eigen huis blijven wonen, kan dit grote winst betekenen. De toegankelijkheid van het openbaar vervoer wordt door deze ontwikkeling groter. Is dit toekomstmuziek? Wat het CDA betreft niet. De vervoerders zijn er klaar voor, pilots in andere gebieden laten goede resultaten zien en daarom zetten wij bij komende concessies maximaal in op innovatie in het busvervoer. Ook de combinatie met doelgroepenvervoer (leerlingenvervoer en WMO-vervoer) ligt hierbij in het verlengde. Belangrijk is dat reizigers, die het beste weten wat hun wensen en gebruik zijn, betrokken worden bij besluitvorming.

“OV moet innovatief en duurzaam”

In alle verschillende gebieden moeten we kijken welke manier van vervoer nodig is. Voor woon-werk-studieverkeer in stedelijke gebieden zijn ‘spoorboekloze’ lijnen prima. In gebieden waar ‘reguliere’ lijnen onrendabel zijn, liggen de inzet van buurtbussen of flexibel openbaar vervoer meer voor de hand. Vrijwilligers die de buurtbussen bemensen koesteren we en willen wij graag onze blik van waardering tonen. Het CDA wil dat de provincie hiervoor iets organiseert.

Vanzelfsprekend is duurzaamheid bij openbaar vervoer voor het CDA belangrijk. Samen met de vervoerders kijken we daarvoor naar de beste mogelijkheden. Het is daarbij de kunst om samen doelstellingen en prestaties af te spreken en daar telkens de beste instrumenten bij te zoeken. Wij

willen daarbij uitdrukkelijk niet op de stoel van de uitvoerder gaan zitten, maar aan de voorkant eisen meegeven die duurzaamheid stimuleren.

De provincie speelt ook een rol in de regionale overlegverbanden die gemeenten hebben met ProRail en de NS. Dit is voor het CDA van belang omdat op deze manier de provincie een goed beeld heeft van de behoeftes die bovenregionaal leven en daar actief mee aan de slag kan. Spreiding, bereikbaarheid en veiligheid zijn daarbij belangrijke kaders. In onze provincie zijn veel spoorwegovergangen die overlast geven. Denk hierbij aan die in 't Gooi, Heerhugowaard, Castricum en Zaanstad. Dit blijft een aandachtspunt in de gesprekken met de spoor-partners.

Het CDA blijft zich inzetten voor goede fietsvoorzieningen rondom trein- en busstations. Het succesvolle ov-fietsconcept bij treinstations zou uitgebreid moeten worden naar stations waar alleen bussen zijn.

Transportsector

Er liggen mooie kansen voor de logistieke sector in onze provincie. In het klimaatakkoord wordt gesproken over het vergroenen van de binnenvaart en elektrificeren van gemotoriseerd transport. Deze kansen willen wij, samen met partners uit het bedrijfsleven en andere belanghebbenden, verzilveren. Een onderzoek naar de mogelijkheden van vervoer over water in grote steden, overslag van goederen via bijvoorbeeld logistieke hubs en innovatieve stadsdistributie, biedt een inventarisatie van de mogelijkheden voor deze sector.

Het is voor vrachtwagenchauffeurs soms lastig om een goede (veilige) plek te vinden om te parkeren en/of te overnachten. Daarom willen wij samen met gemeenten en het bedrijfsleven onderzoeken hoe parkeerplaatsen voor vrachtwagens verbeterd kunnen worden.

Proactieve rol provincie voor duurzaam samenleven

De ontwikkeling van elektrische mobiliteit van zowel fiets, brommer, auto, vrachtverkeer en openbaar vervoer, als vervoer over het water is kansrijk. CDA wil dat de provincie een proactieve rol neemt en gemeenten faciliteert, zoals die meer en sneller investeren in (collectieve) laadpalen voor elektrische auto's. Wij streven naar een goede spreiding van snellaadstations langs rijks- en provinciale wegen. In samenwerking met netbeheerders moeten we komen tot geschikte locaties waar met hoge vermogens geladen kan worden.

Eigen autobezit wordt, zeker in stedelijke gebieden, steeds meer ondergeschikt aan autogebruik. Het CDA blijft de deeleconomie, waar collectief consumeren centraal staat, stimuleren. We streven daarbij naar een breed netwerk voor deelauto's in Noord-Holland.

Om te stimuleren dat zowel bewoners als toeristen meer met het openbaar vervoer naar de stad komen is goede positionering van P&R en overstapterreinen nodig. Wij willen kijken waar de witte vlekken in onze provincie zijn en hoe we die, samen met gemeenten, kunnen oplossen.

In haar rol als wegbeheerder geeft de provincie het goede voorbeeld door in onderhoud en beheer zo milieuvriendelijk en klimaatbestendig mogelijk te werk te gaan. Dat betekent bijvoorbeeld dat bermen

ecologisch worden onderhouden en dat bij de aanleg of onderhoud van verharding gekeken wordt naar maximale waterdoorlaatbaarheid. Hiernaast zet het CDA zich in voor het duurzaam opwekken van energie op en rond provinciale infrastructuur, bijvoorbeeld door het plaatsten van zonnepanelen in geluidsschermen.

Fietsen en wandelen

De provincie moet blijven zorgen voor goede en veilige fietspaden. Vooral nu de toestroom van meer fietsers met verschillende snelheden groter wordt, is een goede infrastructuur van belang. Ook blijft er aandacht voor veilige oversteekplaatsen en krijgen fietsers steeds vaker voorrang bij verkeerssituaties. Samen met vervoerders wil het CDA dat de provincie er voor zorgt dat fietsers een goede aansluiting hebben op openbaar vervoer-voorzieningen.

“Zorgen voor een goede aansluiting voor fietsers op OV-voorzieningen”

De opkomst van (snel) elektrisch fietsen is een ontwikkeling die door de provincie gevolgd en opgepakt moet worden. Door deze ontwikkeling mét goede bijbehorende infrastructuur (zoals fietssnelwegen) zullen steeds meer mensen de fiets als alternatief voor naast de auto nemen. De provincie heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in wandelpaden en routes. Ook heeft zij gemeenten en instanties door middel van subsidies gestimuleerd om bijvoorbeeld tunnels of boerenlandpaden aan te leggen. Ons mooie landelijke gebied en onze natuur maken we hierdoor toegankelijk en leefbaar, ook voor toeristen en dagjesmensen. Dit beleid zetten wij graag voort.

Blijvend investeren in provinciale infrastructuur

De provincie heeft de afgelopen periode fors geïnvesteerd in de provinciale infrastructuur. Dat was ook nodig. Het CDA is trots op de afgeronde projecten als de HOV Haarlem-Velsen, de omlegging van de N201 om Aalsmeer/Uithoorn en de Westfrisiaweg die eind vorig jaar in gebruik is genomen. Verder is de vervanging van de brug bij Ouderkerk aan de Amstel gestart. Het bepalen van voorkeursalternatieven voor A8/A9 en de duinpolderverbinding zijn belangrijke mijlpalen. Het CDA blijft ook de komende jaren investeren in de provinciale infrastructuur, inclusief het terugdringen van geluidsoverlast en vermindering van uitstoot van fijnstof.

Verbinding A8-A9

Het CDA maakt zich zorgen om de (geluids)overlast en de gezondheid van de inwoners van Krommenie en Assendelft en wil daarom snel een alternatief voor de huidige N8. Een nieuwe verbindingsweg A8/A9 moet deze oplossing bieden en de verkeersverbindingen in Noord Holland

verbeteren. Gedeputeerde Staten (GS) hebben een voorkeur uitgesproken voor de Golfbaanvariant. Het CDA stelt als speciale voorwaarden:

1. Uit het landschapsplan moet blijken hoe de aantasting van de Stelling van Amsterdam kan worden gecompenseerd.
2. De problemen (geluids)overlast en de gezondheidsproblemen door de uitstoot van (fijn)stof mogen niet worden verplaatst naar (de inwoners van) de Broekpolder. De belasting (geluid, fijnstof, etc.) van de wijk mag, volgens objectieve en onafhankelijke waarneming, niet worden verhoogd ten opzichte van de situatie in 2018.

Verbinding N205 – A4

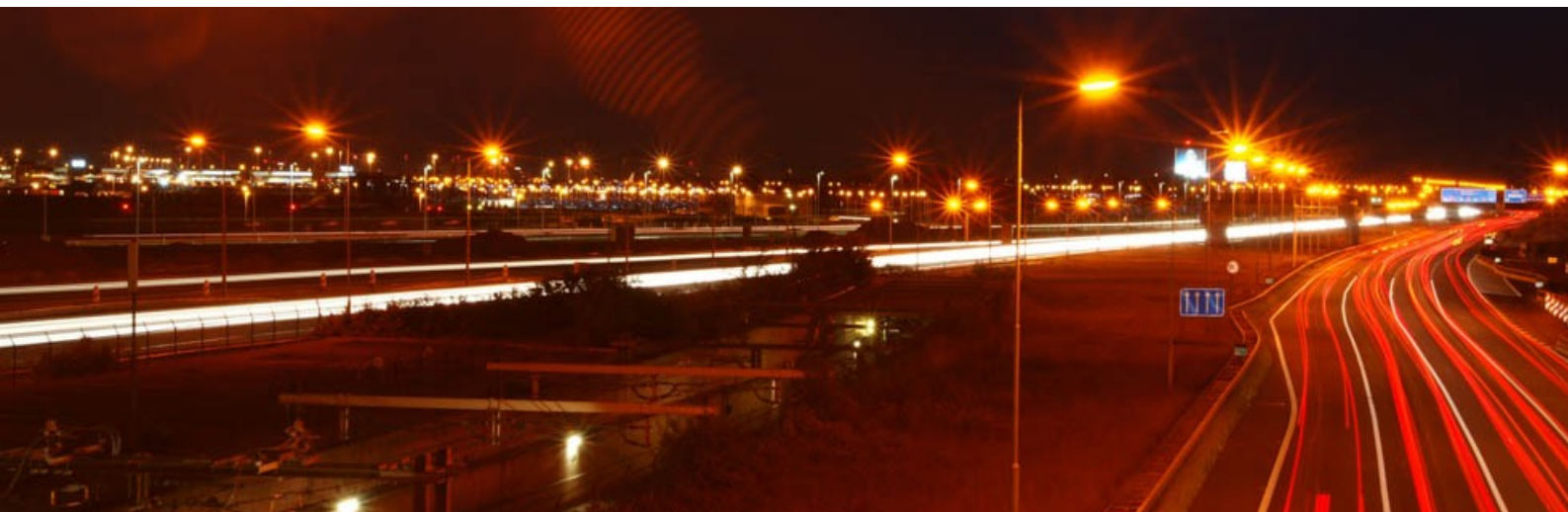
Het CDA wil doorgaan op de ingeslagen weg om te komen tot goede Oost-West verbindingen in de regio Noord- en Zuid-Holland (Bollenstreek en Haarlemmermeer), ook wel de duinpolderverbindingen genoemd. In samenwerking met Zuid-Holland realiseren we in samenhang, wegen, paden, HOV en natuurversterking.

Aftakking A9 bij Heiloo

De start van de aanleg van de afslag van de A9 bij Heiloo is voor onbepaalde tijd opgeschort. Het CDA rekent op een snelle hervatting.

Bottleneck A1 in het Gooi

Het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)-onderzoek Oostkant Amsterdam is afgerond. De noodzaak voor een oplossing voor de A1 wordt hierin onderkend en is op de lange termijn agenda geplaatst. Het is belangrijk dat voor de verdere uitwerking en planning van dit punt nauw samengewerkt wordt door de diverse overheden. Het CDA ziet hier een belangrijke rol voor de provincie.

Waterland bereikbaar

Het onderzoek naar een (onder)doorgang in Broek in Waterland (N247) is afgerond. Het CDA is voorstander van een onderdoorgang, mits de financiering mede door andere partijen wordt opgepakt. Ook moet het fileprobleem op deze weg hiermee worden opgelost. Het CDA complimenteert de inzet van de betrokken bewoners via de Dorpsraad voor hun meedenken bij het realiseren van een betere onderdoorgang.

Versterking dijk Enkhuizen-Lelystad

Wij willen een onderzoek naar een alternatieve ontsluiting via de dijk Enkhuizen-Lelystad. Waar de A1 en A2 aan hun maximum zitten, zou deze oost-west verbinding een oplossing kunnen bieden voor veel verkeer van en naar het noorden van de provincie. Dit onderzoek moeten we oppakken met de provincies Flevoland en Overijssel.

Kop van Noord-Holland

Het CDA is teleurgesteld dat de studie naar de verbetering van de bereikbaarheid niet is geleverd. Dat moet nu echt sneller, ook in relatie tot het investeringsprogramma voor de Kop van Noord-Holland. Het CDA wil in ieder geval een verbreding van de N9 tot aan Den Helder en een opwaardering van de N250 richting Texel. Ook wil het CDA dat de provincie bij het rijk en ProRail pleit voor een dubbelspoor.

Verbeteren doorstroming Ring Alkmaar

Rond Alkmaar loopt het verkeer steeds vaker vast. Voor het noorden van de provincie levert dit veel vertraging op. Hoewel het deels rijkswegen betreft wil het CDA dat de Provincie samenwerking met het Rijk zoekt naar mogelijkheden om de doorstroming rond Alkmaar te verbeteren. Bijvoorbeeld door samen met Rijkswaterstaat te investeren in ongelijkvloerse kruisingen bij de Ring Alkmaar West.

Landbouw, Natuur en Milieu

De agrarische sector en visserij leveren een grote bijdrage aan de economie in Noord-Holland. Van het totale landoppervlak in onze provincie is 61% in agrarisch gebruik en de sector is daarmee beeldbepalend voor de provincie. In Noord-Holland zijn alle sectoren van de land- en tuinbouw vertegenwoordigd: (melk)veehouderij, pootaardappelteelt, vollegrondsgroenteteelt, fruitteelt, glasgroenteteelt, sierteelt (bollen, bomen en bloemen). De Noord-Hollandse de veredelings- en zaadsector is wereldwijd toonaangevend. De agribusiness, de primaire sector en de verwerking van producten biedt aan veel mensen in Noord-Holland banen. De sector is innovatief en was de afgelopen jaren al volop bezig met verduurzaming. De sierteeltsector is groot en in de voedselproductie en-verwerking levert de sector een belangrijke bijdrage aan de voedselvoorziening in Nederland en buiten ons eigen land. Meer dan 85% van de sierteelt- en voedselproducten wordt geëxporteerd. Ook de totale visserijsector (aanvoer, handel en verwerking) heeft een belangrijke plaats in onze provincie, met drie visafslagen en een productomzet van 90 miljoen euro.

Ruimte voor ontwikkeling

De schaalvergroting in de land- en tuinbouw zal zich de komende jaren voortzetten. Dit is nodig om de (internationale) concurrentiepositie te behouden en te versterken. Het CDA wil hier graag ruimte aan bieden. We verliezen daarbij de omgeving niet uit het oog. Kavelgrootte en bouwblokken moeten passend zijn voor de vraag. De inpassing van de bedrijfsgebouwen moet aansluiten bij de omgeving, dit is veelal maatwerk en komt tot stand in overleg tussen overheid en bedrijfsleven. Hierbij is een grote rol weggelegd voor de gemeenten. Schaalvergroting brengt ook verplichtingen en kansen met zich mee om (verder) te investeren in duurzaamheid, dierenwelzijn en maatregelen ten behoeve van milieu (stof en stank).

“Het doel is om de glastuinbouwsector volledig gasloos te laten opereren”

Glastuinbouw en synergie

Naast vollegrondsectoren is de glastuinbouw belangrijk in onze provincie. Zoals het Altongebied, Agriport, Aalsmeer en omgeving en het Grootslag. Glastuinbouw concentreert zich in die gebieden, maar er blijft ook ruimte voor vrij liggend en ondersteunend glas bij bedrijven elders. Om verdere concentratie mogelijk te maken wil het CDA dat de provincie samen met de gemeenten zorgt voor voldoende uitbreidingsmogelijkheden in de concentratiegebieden en een goede verplaatsings- en herstructureringsregeling. Voorwaarden voor handhaven en uitbreiding van vrij liggende

glastuinbouwbedrijven is dat ze toekomstgericht, duurzaam en innovatief zijn en op die plek ruimte hebben om deze ontwikkeling mogelijk te maken.

Energie en glastuinbouw zijn met elkaar verbonden. Ontwikkelingen om hier verder in te verduurzamen (o.a. Het Nieuwe Telen) en CO2-uitstoot te verminderen zijn afgelopen jaren al volop ingezet. Ook de komende jaren zullen die ontwikkelingen verder gaan. Synergie met andere sectoren, zoals gebruik van warmte en CO2 (huisvuilcentrales en datacenter), krijgen steeds meer vorm. Het doel is om de sector volledig gasloos te laten opereren. De provincie biedt hier ruimte voor. Om optimaal te kunnen profiteren van alle kansen en ontwikkelingen zullen regels moeten worden aangepast aan de ontwikkeling, zoals bij energieopslag. Uitwisseling van energie tussen bedrijven en levering aan woonwijken moeten makkelijker mogelijk worden.

Leegstaande bedrijfsgebouwen en stolpen

Komende jaren zullen mede door schaalvergroting veel agrarische bedrijfsgebouwen leeg komen te staan. Dit mag niet leiden tot verrommeling van het landschap. Om dit te voorkomen blijft de 'Ruimte voor Ruimte' regeling in stand. Elkaar de ruimte geven is het adagio. Locaties voor het (ver)plaatsen van woningen of woonbestemmingen vanuit het buitengebied zijn nodig. Ook de plattelandswoningen kunnen een instrument zijn om een bedrijfswoning bij schaalvergroting om te zetten in een woonbestemming. De provincie zal zich inspannen om te komen tot een landelijke regeling. De vele oude stolpboerderijen die we hebben, moeten we koesteren. Dit kan alleen als we stolpen een andere bestemming kunnen geven of in meerdere woningen kunnen splitsen.

*Het CDA wil de uitvoeringsregeling
Agrarische Sector Groene Uitweg
handhaven en hier opnieuw geld
voor beschikbaar stellen*

Stimulerende en ondersteunende rol provincie voor innovatie en duurzaamheid

De Noord-Hollandse agrarische sector heeft een goede concurrentiekracht en belangrijke positie in de internationale markt. Dit is te danken aan de innovatiekracht, ontwikkeling in duurzaamheid en de kennisketen. Om de leidende rol te handhaven zal hier blijvend aandacht voor moeten zijn. Het CDA wil dat de provincie hierin een stimulerende en ondersteunende rol behoudt. We blijven daarom de Greenports Noord-Holland Noord en Aalsmeer en Seed Valley ondersteunen.

Daarnaast zien we verdere mogelijkheden voor de versterking van de samenwerking tussen agrarische bedrijven en natuurorganisaties. Landbouw en natuur zijn geen tegenpolen, maar kunnen elkaar juist versterken. Dit op basis van vrijwilligheid en met oog voor elkaars belangen en de gevolgen en risico's voor de bedrijfsvoering. Wat betreft het CDA zijn er verschillende mogelijkheden voor natuurinclusieve landbouw: van boeren in natuur tot boeren met natuur. Ook binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) moet agrarisch natuurbeheer mogelijk blijven. In gebieden langs

NNN en langs natuurgebieden kan landbouw worden bedreven met veel natuur. Andere gebieden zijn vooral gangbare agrarische bedrijven met maatregelen om natuur te versterken. Het hangt af van het gebied waar kansen liggen en welk bedrijfstype de ondernemer ambieert. Het bedrijfsmodel moet een verdienmodel zijn om duurzaam te zijn. Waar dat niet zo is, zal de provincie blijvend geld steken in deze groene infrastructuur.

Het CDA wil de uitvoeringsregeling Agrarische Sector Groene Uitweg handhaven en hier opnieuw geld voor beschikbaar stellen. Doel is verduurzaming, versterking en verbreding van de sector. Uitbreiding naar andere gebieden moet worden onderzocht. De biologische landbouw neemt nog een beperkte plek in (ca. 4%), maar is belangrijk als leerschool voor de rest van de sector.

De kwaliteit van de bodems staat onder druk door de mestwetgeving (afname van bodemvruchtbaarheid) en de druk op de gronden. Het CDA wil de ondernemers helpen om de bodemkwaliteit te behouden en te verbeteren door blijvend in te zetten op bodemcoaches. Zij kunnen agrariërs helpen om de nieuwste inzichten en kennis in te zetten om de bodemvruchtbaarheid en structuur op een duurzame manier op peil te houden.

Streekproducten

Texels lamsvlees, Noord-Hollandse Edam-, Gouda- en Beemster kaas, Volendamse vis, Opperdoezer Ronde, bloemen en planten vanuit Aalsmeer. In de provincie Noord-Holland zijn vele producten die karakteristiek zijn voor de eigen regio. Consumenten genieten steeds vaker van wat de seizoenen en de eigen streek te bieden heeft. Het imago van diverse typische streekgebonden producten moet worden versterkt en kleinere initiatieven op dit gebied gesteund. De potentie van de korte afstand tussen Greenport Noord-Holland Noord en de metropoolregio met 2,8 miljoen consumenten moet beter benut worden. Gezonde voeding en minder belasting van het milieu zijn goed te combineren met versterking van de regionale economie.

Natuur, flora en fauna

In Noord-Holland zijn veel waardevolle natuurgebieden, prachtige landschappen en water met daarin veel variatie. De provincie doet veel om deze gebieden te beschermen, te (laten) beheren en toegankelijk te maken en houden om van te genieten en voor recreatie. Het CDA wil de gemaakte plannen voor het NNN eerst afmaken en vooralsnog geen nieuwe locaties toevoegen. Om het NNN te realiseren moet voldoende geld voor beschikbaar komen. Er moet ook geld beschikbaar komen voor het beheer van de flora en fauna.

Wat het CDA betreft staan de grenzen van het NNN in principe vast. Deze kunnen alleen worden verplaatst met behoud van het oppervlak (ruilen). Het beheer van NNN hoeft niet per se te worden gedaan door natuurorganisaties, maar kan ook worden uitbesteed aan agrarische ondernemers.

Tijdelijke financieringen voor natuur moeten worden omgezet naar permanente financiering voor het onderhoud van de groene infrastructuur. De groene infrastructuur omvat de landbouw-, natuur- en recreatiegebieden, maar ook de bermen langs de (provinciale) wegen. Met zijn allen vinden we de groene infrastructuur belangrijk voor de omgeving, de leefbaarheid, biodiversiteit en het welzijn van de inwoners. Laten we dan ook blijvend geld reserveren voor natuur- en landschapsbeheer.

Belangrijk is om goede afspraken te maken over de besteding van de gelden, de prioriteiten en de doelen. Het CDA wil realistische Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW's). Dit geldt voor zowel agrarische natuurbeheerders als de terrein beherende organisatie (TBO's). Maximaal 15% mag worden besteed aan overhead, de rest moet aan uitvoering worden besteed.

Vrijwilligers in het groen

Het beheer en toegankelijk maken van natuur is voor een groot deel afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Het CDA wil dat de provincie deze vrijwilligers blijft ondersteunen, bijvoorbeeld door het organiseren van de benodigde cursussen of faciliteren met materialen.

Biodiversiteit

Behoud en toename van biodiversiteit is een taak voor alle beheerders van de buitenruimte, dus natuurorganisaties, agrariërs, overheden en ook particulieren. Maatregelen moeten zinvol en haalbaar zijn. Hier is ook een taak voor de provincie zelf als grondeigenaar weggelegd, denk bijvoorbeeld aan bermbeheer. Samen met het waterschappen en gemeenten kan de provincie inwoners stimuleren om tuinen groener te maken (Actie Steenbreek). Dit is niet alleen van belang voor biodiversiteit, maar ook in het kader van duurzaam waterbeheer. Het netwerkplatform Groen Kapitaal speelt daarbij een belangrijke rol en het CDA wil dit netwerk doorzetten.

Ook bij faunabeheer is biodiversiteit belangrijk. Om weidevogels een kans te geven zijn maatregelen noodzakelijk. Dan gaat het niet alleen om ruimte bieden en maaibeheer, maar ook om predatie en verdringing te verminderen. De jacht is daarbij onvermijdelijk. Niet alleen om schade aan natuur en landbouw te voorkomen, maar ook om veilig vliegverkeer mogelijk te maken. Voor een goed populatiebeheer is een goed evenwicht tussen maatregelen van belang, jacht is daarbij een instrument. De provincie heeft een belangrijke taak om aan de Faunabeheerseenheid ondersteuning te bieden in het goed kunnen uitvoeren van hun taak en te zorgen voor vergunningen en ontheffingen.

Pachtbeleid

Bij het beheer van de pachtgronden van de provincie is het belangrijk om haalbare doelen te stellen. De combinatie van natuur en landbouw kan prima, maar er moet voor de pachter wel geld te verdienen zijn. Om de kwaliteit van deze gronden te behouden, is investering nodig. Het CDA wil provinciale beleidsdoelen koppelen aan onze grondposities. Hierin worden zaken als bermbeheer, natuurinclusieve landbouw op natuurgonden en langjarige pachtcontracten (minimaal 6 jaar) met stevige voorwaarden voor beheer ondergebracht.

Meedenken met de visserij voor innovatie en verduurzaming

De visserij is van oudsher belangrijk in Noord-Holland met de visserijplaatsen Volendam, IJmuiden, Den Oever, Den Helder en Oudeschild. Het CDA wil dat de provincie meedenkt met de visserij om samen verder te werken aan innovatie en verduurzaming. Denk hierbij aan de verdere ontwikkeling van de pulvisserij. Goed onderzoek naar de effecten is daarbij belangrijk. Over het gebruik van de Noordzee, IJsselmeer en Waddenzee moeten gezamenlijke afspraken gemaakt worden tussen provincie, Rijk, visserijsector en natuurbeheerders.

“Samen met de visserij verder werken aan innovatie en verduurzaming”

Het CDA ziet naast mogelijkheden voor verdere verduurzaming van de visserij ook kansen voor de teelt van vis, schelpdieren (o.a. kokkels) en zeewier ten behoeve van biomassa en industrie. Vanuit de Blue Ports kan hieraan verder vorm worden gegeven.

Waterbeheer en klimaatadaptatie

Voor een goed waterbeheer is samenwerking tussen de provincie, gemeenten en de waterschappen in Noord-Holland noodzakelijk. Het klimaat verandert en daarom zal de provincie samen met andere overheden maatregelen moeten nemen om voorbereid te zijn op grote hoeveelheden water. Klimaatadaptatie zal daarom in alle ruimtelijke plannen moeten worden meegenomen. Hierbij gaat het om waterberging, waterafvoer en groenvoorzieningen die de effecten van grotere hoeveelheden water, mee droogte en hoge temperaturen op kunnen vangen.

Waterberging zal vooral worden aangelegd in combinatie met andere functies. Net als bij dijkverhoging kunnen kansen worden gepakt en andere problemen worden meegenomen. Het IJsselmeer is als zoetwaterreservoir van groot belang voor onze provincie. Zowel voor drinkwater als voor watervoorziening voor de landbouw en om verzilting te voorkomen.

“Peil volgt functie”

Wat betreft het CDA is het motto peil volgt functie. Anders zouden grote delen van onze provincie (zowel landelijk als stedelijk gebied) onbewoonbaar worden. En dat is voor ons onaanvaardbaar. Ook de kwaliteit van het water verdient aandacht. Ecologisch oeverbeheer en beheersing van waterplanten zijn van belang voor het gebruik van het water (watersport) en de waterkwaliteit. De provincie heeft een taak in de beheersing van de groei van waterplanten.

Bodemdaling: aanpakken met bestuurlijke partners

Bodemdaling is een belangrijk item in delen van onze provincie. Om ook op lange termijn deze gebieden leefbaar te houden is het tegengaan van (verdere) bodemdaling noodzakelijk. Hiervoor zullen verschillende maatregelen genomen moeten worden. Onderzoeken van bijvoorbeeld het VIC (Veen Informatie Centrum) bieden hiervoor richtingen. Verkleining, onderwaterdrainage, peilgestuurde drainage en veenmos laten groeien zijn voorbeelden van mogelijke maatregelen. Ondernemers uitkopen heeft niet onze eerste voorkeur, de kosten zijn hoog en de vraag is of de gebieden dan leefbaar blijven. Maatregelen in combinatie met veehouderij bieden perspectief. Alternatieve teelten zijn alleen kansrijk met een verdienmodel.

Gezien de nationale omvang van dit probleem is ligt de coördinatie vooral bij de rijksoverheid. Provincies en waterschappen hebben daarbij een ondersteunende taak. De provincie Noord-Holland

zal bodemdaling dus moeten aanpakken samen met de bestuurlijke partners. Ook (veelal agrarische) bedrijven en bewoners in de betreffende gebieden moeten betrokken worden bij de plannen.

Onderwijs en arbeidsmarkt in de agrarische sector

Het behouden en aantrekken van mensen is één van de belangrijkste prioriteiten in de sector, mede door de groeiende economie en krapte op de arbeidsmarkt. Het CDA wil dat de provincie zich – samen met andere partijen – inzet voor een nog betere verbinding tussen het onderwijs en de bedrijven en werken aan een sterke lokale en provinciale arbeidsmarkt. In Hoorn zijn het groen MBO-onderwijs, Greenport NHN en Seed Valley bij elkaar gehuisvest. Het CDA ziet graag hoe de rol van het bedrijfsleven in dit cluster kan worden vergroot. Het World Horti Center in Naaldwijk is een aantrekkelijk voorbeeld. (Oud)ondernemers kunnen een grotere rol spelen in onderwijs en als coach voor jonge ondernemers.

Het agrarisch MBO-onderwijs is prominent aanwezig in onze provincie, daarnaast zijn er ook mogelijkheden om een associate degree HBO opleiding te volgen. Dat is belangrijk, maar nog belangrijker is dat bedrijven goede stageplekken bieden en jongeren na hun opleiding elders (HBO en WUR), werk en huisvesting kunnen vinden in de sector in onze provincie. Samen met de Greenports en de bedrijven blijven we werken om bekendheid te geven aan de kansen in de agribusiness in onze provincie. Hierin speelt de provincie wat het CDA betreft een coördinerende rol.

Asbestdaken

In 2024 moeten alle asbestdaken zijn verdwenen. De subsidieregeling ‘asbest eraf, zon erop’, waarbij bedrijven hun asbestdaken kunnen laten vervangen door zonnepanelen was een enorm succes. De provincie moet een vergelijkbare regeling voortzetten, waarbij boeren worden gestimuleerd zonnepanelen op hun daken kunnen plaatsen. De mogelijkheden moeten worden bekeken of deze regeling breder kan worden uitgezet voor alle ondernemers en particulieren.

Cultuur

Noord-Holland beschikt over een rijke culturele geschiedenis en deze is terug te vinden in het landschap en in beeldbepalende gebouwen van dorpen en steden. Het is een taak van de provincie om ook dit culturele aangezicht te bewaren en haar bewoners hierover te informeren en te onderwijzen. Voor het CDA betekent dit investeren in cultuureducatie, maar ook bijvoorbeeld het subsidiëren van het behoud van landschapskenmerken.

Cultuureducatie: ook steun na 2020

Culturele infrastructuur is een taak van de provincie. CDA wil dat de provincie haar taak op het gebied van cultuureducatie uitbreidt, zodat alle kinderen in Noord-Holland cultuureducatie krijgen. Via het programma 'cultuureducatie met kwaliteit' kan ieder basisschoolkind binnen Noord-Holland een culturele basis meekrijgen en op een speelse manier leren over kunst, erfgoed en media. Dit programma is erg succesvol. Tot 2020 is er vanuit de provincie financiële steun aan toegezegd, het CDA wil deze steun ook na deze periode vervolgen. Goed cultuuronderwijs vergt een lange adem en commitment en daarom wil het CDA, in opvolging van het initiatief van het kabinet, op langere termijn geld reserveren voor cultuureducatie.

Naast het vervolgen van de steun na 2020, wil het CDA ook dat het budget van de cultuureducatie evenredig meestijgt met de groei van de bevolking. Het inwoneraantal van de provincie Noord-Holland zal tot 2024 groeien tot 3,2 miljoen, wat ook het rijksbudget vergroot. Het is daarom logisch dat het budget meestijgt met die groei.

*Het CDA wil cultuureducatie
ook na 2020 financieel steunen. ”*

Helaas is gebleken dat sommige leerlingen in het basisonderwijs slechts beperkt of geen cultuureducatie krijgen aangeboden. Om goed uit te zoeken hoe we die kunnen aanpakken, wil CDA een onafhankelijk onderzoek naar de staat van cultuureducatie binnen Noord-Holland.

Kenniscentrum voor cultuur

Noord-Holland kent een ruim aanbod van kleine culturele projecten. Noord-Holland en andere overheden kennen eveneens een ruim aanbod aan steun voor dit soort projecten, helaas is het bij de besturen van kleine projecten vaak onbekend waar men terecht kan voor steun of informatie voor deze ideeën. Om hierin tegemoet te komen wil het CDA een provinciaal kenniscentrum voor cultuur instellen. Hierin kan alle informatie voor culturele projecten gebundeld worden om zo ook kleine projecten een kans te bieden.

In dit kenniscentrum kunnen vrijwilligers in de culturele sector ook terecht om in contact te komen met projecten waar zij graag hun steentje aan willen bijdragen. Het gaat hier bijvoorbeeld om vrijwilligers bij musea of in de groengebieden voor de natuur. Ook kunnen zij de verschillende projecten bijstaan met kennis over waar en hoe dingen geregeld kunnen worden. Op deze manier hoeft niet elke keer het wiel te worden uitgevonden en worden krachten gebundeld. Vrijwilligers zijn immers onmisbaar voor een vitale provincie en verdienen onze steun. Het CDA pleit daarom voor opleidingen of cursussen voor deze vrijwilligers of bijvoorbeeld korting voor provinciale uitjes langs onder andere cultureel erfgoed.

Het kenniscentrum kan ook een rol spelen bij het behoud van herkenningspunten in het landschap, zoals kerken, stolpboerderijen en andere monumentale panden. Zowel voor bewoners als voor toeristen is het van belang om deze gebouwen te conserveren en eventueel op een nieuwe manier in gebruik te nemen. Voor het behoud van het culturele landschap moet de provincie kennis over dit erfgoed blijven verzamelen. Het ingestelde fonds voor culturele herbestemmingen is een groot succes. Het CDA wil de financiering hiervan voortzetten.

Jeugdparticipatie

Jongeren laten meedoen in de samenleving is een belangrijk aspect voor CDA. De jeugd heeft immers de toekomst. Om hen kennis te laten maken met politiek wil CDA de financiële bijdrage voor het provinciale Lagerhuisdebat voor jongeren herinvoeren. Op dit moment is Noord-Holland, tegen de zin van het CDA, de enige provincie die dit niet ondersteunt. De debatten kunnen plaatsvinden in het provinciehuis in Haarlem.

Een leven lang bewegen

Iedereen erkent het belang van sport voor een gezonde manier van leven en ook ter bestrijding van volksziekte nummer één, namelijk overgewicht. Noord-Holland loopt voorop in het faciliteren hiervan dankzij haar Sportservice en dat moet zo blijven. Door ondersteuning van de georganiseerde sport speelt Sportservice een belangrijke rol in het uitvoeren van het beleid en versterkt ze de vrijwilligersorganisatie. Op deze manier vergroot Noord-Holland de maatschappelijke meerwaarde van sport. Talentontwikkeling in Noord-Holland vindt plaats in Regionale Training Centra. Vanwege het bovenlokale karakter hiervan, is bij de ondersteuning van deze centra een rol weggelegd voor de provincie.

*Noord-Holland loopt voor
dankzij haar Sportservice
en dit moet zo blijven*

Mediafonds

Regionale en lokale media staan steeds meer onder druk en hebben te maken met flinke bezuinigingen. Hierdoor is er steeds minder échte regionale verslaggeving. De controle van de media op de lokale democratie komt hierdoor in gevaar, zowel op gemeentelijk als provinciaal niveau. Het CDA vindt dat een zorgelijke ontwikkeling. Omdat veel regionale media afhankelijk is van vrijwilligers wil het CDA dat de provincie onafhankelijke ondersteuning aanbiedt in de vorm van cursussen en opleidingen. Zo kunnen lokale omroepen dit aanbieden aan hun vrijwilligers, zodat zij bijvoorbeeld een mediatraining of videobewerkingscursus kunnen volgen.

Bibliotheken

Bibliotheken vervullen steeds meer een netwerkfunctie. Deze activiteiten naast andere activiteiten zoals Educatieve erfgoed archeologie staan in de Noord-Hollandse bibliotheken onder druk. Dit is mede omdat de financiële bijdrage van onze provincie onder het landelijke gemiddeld is. Mede om die reden zou het financiële bijdrage van de provincie naar het landelijke gemiddelde moeten groeien.

Diversifiëring sponsoringbeleid

Om verschillende doelgroepen in de provincie te bereiken wil CDA het sponsoringsbeleid diversifiëren. Niet meer standaard bepaalde projecten met een jaarlijkse bijdrage ondersteunen, maar dit per jaar laten verschillen welke organisaties gesponsord worden. Zo kunnen ook kleinere regionale initiatieven ondersteuning krijgen vanuit de provincie. Uitzondering op dit beleid zijn enkele grote evenementen die langjarige zekerheid nodig hebben, zoals Sail Den Helder. De provincie geeft aan deze evenementen een langjarig commitment.

Financiën en bestuur

De provincie is belangrijk voor het welzijn van alle inwoners, ondernemers en bezoekers van Noord-Holland. Voor veel inwoners en ondernemers is het bestuur van een provincie echter een relatieve onbekende. Zo beheert de provincie wegen en bruggen, geeft gemeenten permissie om af te wijken van bestemmingsplannen en houdt toezicht op de gemeentefinanciën. Belangrijk, maar niet echt onderscheidend. De nog vers in het geheugen liggende discussie over landsdelen in plaats van provincies heeft duidelijk gemaakt dat de positie en rol van de provinciebesturen ter discussie staat. Voor het CDA een goede reden om in te zetten op een 'nieuwe' toegevoegde waarde van de provincie als bestuurslaag. De provincie kan vanuit haar bovengemeentelijke en bovenregionale positie een uitstekende rol vervullen als adviseur, verbinder en co-financier, zonder verantwoordelijkheden over te nemen. De provincie moet zich hierbij niet laten beperken door de discussie over kerntaken. Een verbindende rol betekent juist dat de provincie soms buiten de gebaande paden moet kijken. Het CDA wil in het vervolg meer financiële duidelijkheid vooraf bij burgerparticipatietrajecten om verkeerde verwachtingen te voorkomen.

*Vergroot de capaciteit van
de ambtelijke organisatie*

Bestuurscultuur

Het CDA wil dat de provincie de komende jaren inzet op een verbindende en stimulerende rol richting collega overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Zodoende kan de provincie innovaties gericht stimuleren en ervoor zorgen dat kennis en goede ideeën (best practices) snel worden gedeeld. De provincie moet daarvoor toegankelijk zijn. Ook wil het CDA snellere en efficiënte procedures. De provincie dient daarvoor de capaciteit van het ambtelijk apparaat te vergroten.

Toegankelijkheid dient het uitgangspunt in alle gedragingen, communicatie en de fysieke omgeving van de provincie te zijn. Zowel binnen de eigen organisaties als naar de inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

Financieel beleid

Het CDA heeft afgelopen periode gestaan voor een gezond financieel beleid. Daarbij stonden verstandig en doelmatig investeren en een kloppend huishoudboekje centraal. Mede daardoor is de provincie inmiddels goed uit de economische crisis gekomen. De economische groei zorgt voor een toename van financiële middelen uit het provinciefonds. Dit biedt ruimte om te investeren in de provincie, het CDA doet daarvoor in dit verkiezingsprogramma verschillende voorstellen. We zetten

daarbij het gezonde financiële beleid voort en blijven scherp op doelmatigheid. Het CDA wil het hardnekkig probleem van onderbesteding op de provinciale begroting aanpakken.

Laagste opcenten

Noord-Holland is de provincie met de laagste belastingen, die de provincie via de zogenaamde opcenten op de wegenbelasting heft (tevens de belangrijkste provinciale inkomstenbron). Het CDA wil dat Noord-Holland de provincie blijft met de laagste opcenten.

Noord-Holland blijft de provincie met de laagste opcenten.

Duurzaam en evenwichtig inkopen en aanbesteden

De provincie is een grote afnemer van producten en diensten uit de private sector. Door een goede en maatschappelijk verantwoorde invulling aan haar aanbestedingsplicht te geven, kan de provincie op tal van terreinen een verschil maken. Het MKB is de belangrijkste banenmotor van ons land en dient dus mee te kunnen dingen naar overheidsopdrachten van de provincie. Bekend is dat het MKB wordt geholpen als opdrachten niet onnodig worden samengevoegd (clusteren). Maar er zijn veel maatregelen die de provincie ten behoeve van het MKB kan treffen. Zoals geen onnodig hoge geschiktheidseisen, geen ingewikkelde procedures en zware administratieve lasten, het aanbieden van inschrijvingsvergoedingen en een evenwichtige verdeling van risico's in de contractvoorwaarden.

Het doel van een aanbestedingsprocedure is de beste kwaliteit voor het minste geld. Wat het CDA betreft staat hoge kwaliteit ook voor zoveel mogelijk duurzaamheid. De provincie dient bij aanbestedingen dan ook altijd de mogelijkheid van gunning op levenscycluskosten te overwegen. Dat betekent dat niet alleen naar de prijs van een product wordt gekeken, maar naar de kosten van alle opeenvolgende of onderling verbonden stadia in het bestaan van een product of werk (zoals onderhouds-, gebruiks- en sloop/verwijderingskosten, alsmede de externe milieueffecten).

Alle overheden in Nederland kopen per jaar voor meer dan €70 miljard in. Als alle overheidsorganisaties, waaronder de provincie Noord-Holland, dit op een duurzame manier doen heeft dit grote impact. De provincie zet het maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid daarom door.

Nauwe samenwerking met andere provincies

Het CDA kijkt graag over grenzen heen. Zowel internationaal als nationaal. Nationaal betekent dat zoveel mogelijk samenwerken met de buurprovincies Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland en Friesland. Mogelijkheden liggen vooral op het gebied van gezamenlijke aanpakken van de duurzaamheidsopgaven, het realiseren van (hoogwaardig) openbaar vervoer, inhuur van expertise over dezelfde onderwerpen, het bestrooien van provinciale wegen in de winterperiode en bij de vormgeving van het beleid voor het Groene Hart. De financiering van het samenwerkingsverband tussen Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland in het Groene Hart dient behouden te blijven en voor Noord-Holland structureel onderdeel te worden van de Groene Agenda. Tevens moet er gekeken worden naar een structureel budget voor het opzetten van samenwerkingsverbanden.

Controle financiën en bestuurbaarheid gemeenten

De provincie heeft de wettelijke taak om toe te zien op de financiën van haar gemeenten. De gemeenten hebben afgelopen jaren te maken gekregen met veel nieuwe taken. Het is aan de provincie om toe te zien of alle gemeenten in staat zijn hun taken behoorlijk op te pakken en uit voeren. Daarbij dient de provincie zich als partner op te stellen en niet als politieagent. Gemeenten dienen eerst zelf te zoeken naar oplossingen als financiële of bestuurlijke obstakels het oppakken van nieuwe taken in de weg staan. De provincie moet geen gemeentelijke herindelingen afdwingen. De CDA-fractie zal voorstellen voor gemeentelijke herindeling alleen ondersteunen als gemeenten daar zelf het initiatief voor nemen. Of als zich bestuurlijke of financiële knelpunten voordoen die alleen door herindeling zijn op te lossen. Zowel onderzoeken als de praktijk tonen aan dat 'groter' niet per se beter is en dat de efficiencyvoordelen in de praktijk tegenvallen.

Europa

Het merendeel van de regelgeving waaraan de provincie dient te voldoen, wordt vastgesteld door de Europese Unie en niet door de rijksoverheid. De provincie dient de ontwikkelingen van (ontwerp)regelgeving in Brussel en Straatsburg net zo goed te volgen als die in Den Haag. Waar nodig dient de provincie Europese regelgeving met nadelige gevolgen te voorkomen of in ieder geval zoveel mogelijk te amenderen. Daartoe werkt de provincie samen met andere provincies, gemeenten, de rijksoverheid, de Nederlandse vertegenwoordiging bij de Europese Unie, maar waar mogelijk ook met overheden in het buitenland. Het uitgangspunt daarbij is dat de Europese Unie vooral kansen biedt in plaats van bedreigingen.

Het CDA is tevreden dat de provincie de cofinanciering voor Europese programma's reeds in de begroting heeft geregeld. Het CDA Noord-Holland zal vanuit zijn goede contacten met partijgenoten op Rijks- en Europees niveau zorgen voor een goede informatie-uitwisseling, zodat we het uiterste uit de Europese fondsen zullen halen.

Het CDA wil zich in de komende periode opnieuw inzetten voor het verkrijgen van structuurfondsen om de concurrentiekracht en het ondernemerschap in onze provincie te verbeteren.

Regio Alkmaar

De regio Alkmaar bestaat uit de zeven gemeenten: Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Uitgeest. Omdat natuur met cultuur wordt gecombineerd, is het een hele diverse regio. Dit creëert veel kansen voor de economie en toerisme, maar het levert ook knelpunten op. Binnen de regio Alkmaar is er bijvoorbeeld een flink tekort aan woningen en zijn er op het gebied van bereikbaarheid een aantal zaken die een oplossing behoeven.

- CDA wil de relatie tussen de N242 en de verbinding met de A8-A9 opnieuw bekijken. Daarnaast willen we de weg helemaal vierbaans tot aan het Verlaat.
- De veiligheid van de N203 tussen Uitgeest en Castricum moet verhoogd worden.
- Als tijdelijke maatregel wordt het landbouwverkeer nu op de randweg Alkmaar toegestaan. In het licht van de op handen zijnde verhoging van de maximum snelheid voor landbouwverkeer wil het CDA dat onderzocht wordt of dit structureel en uitgebreid kan worden op de N244 tot de Beemster.
- Dekkend internetnetwerk voor de gehele regio.
- Woningbouw in de Limmerkoog.
- Het CDA wil een onderzoek naar de mogelijkheid om de warmte van het koelen van de ijsbaan over te brengen naar de overdekte wielervedbaan die een paar honderd meter verder ligt.
- De bereikbaarheid van de kernen moet ook in de avond goed geregeld zijn met het OV, vindt het CDA.
- Voor de regio Alkmaar wil het CDA inzetten op het voorkomen van een stijging van de overlast van Schiphol.
- Het CDA wil onderzoek doen naar een meer regionale aanpak van de buurtbus.
- In de regio moet er meer ruimte komen voor activiteiten voor recreatieschappen.
- Om eventueel ruimte voor ruimte beschikbaar te maken, ook voor kleinere oppervlakten, wil het CDA onderzoek doen naar de mogelijkheden daarvan.
- De huidige aanjaagteams moeten worden behouden, vindt het CDA, zodat projecten sneller van de grond komen.
- Ruimte voor economische ontwikkeling in kust- en jaarrondexploitatie paviljoens in Castricum, mits dit in overeenstemming is met het reeds afgesloten Kustpact.
- CDA wil handhaving van de ondersteuning Stichting Kleine Kernen.
- Het CDA wil de mountainbikeprojecten stimuleren.

Amstelland-Meerlanden

De regio Amstelland-Meerlanden bestaat uit zes gemeenten: Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Deze regio kenmerkt zich door huisvesting van vele expats als een regio met veel forenzen en veel arbeidsmigranten. Goede infrastructuur van en naar de werkgebieden is daarom belangrijk. Daarnaast liggen deze gemeenten nabij Schiphol, dus ook de overlast van het luchtverkeer is een belangrijk punt voor de regio. Naast Schiphol brengt ook Greenport Aalsmeer significante bedrijvigheid met zich mee.

- CDA wil waar de wens lokaal leeft, de maximumsnelheid op provinciale wegen verlagen van 80 km per uur naar 50 km per uur. De Schipholweg in Badhoevedorp, die met de omlegging van de A9 binnen de bebouwde kom komt te liggen, is hiervan een voorbeeld.
- Om de kleine kernen in de regio bereikbaar te houden, wil het CDA dat de provincie bij de vervoerregio (die de vervoerconcessie uitgeeft) aanstuurt op het inspelen op vraaggestuurd openbaar vervoer.
- De infrastructuur in deze regio moet aangepast worden voor toenemend gebruik door speedbikes en elektrische scooters, waarbij de vervoerregio een rol krijgt als co-financier.
- Het CDA wil de mogelijkheid van ontsluitingsweg naar de Burgemeester Stramanweg in Ouder-Amstel onderzoeken.
- Schiphol kan voorlopig niet verder groeien als geluidshinder, luchtverontreiniging en veiligheid verder daarmee blijven stijgen.
- Er moet een adequaat netwerk van meetpunten van luchtverontreiniging rond Schiphol komen.
- Het CDA wil een op de regio toegespitst woningbouwbeleid, waarin ondanks Schiphol meer mogelijkheden zijn (in/bij bijvoorbeeld Rijsenhout, Uilenstede, voormalige Proefstation Aalsmeer) voor levensbestendige woningen en meer eenouder-, jongeren- en ouderenwoningen.
- Het CDA bepleit het doortrekken van de Noord-Zuid/lijn richting Schiphol, passend bij meer inzet op railverbindingen.
- CDA wil meer geld voor Staatsbosbeheer om de parken te kunnen onderhouden zoals de Vennepervhout in Nieuw-Vennep in de Haarlemmermeer en het gebied rond de Gaasperplas in Ouderkerk aan de Amstel. Nu zijn deze deels vervuild en verloederd.
- Het CDA wil in deze regio graag een proeftuin voor vergroening van rotondes op provinciale wegen.
- Het CDA vindt dat provincie bij het Rijk moet inzetten op het schrappen reservering voor de parallelle Kaagbaan.
- De eerste signalen met betrekking tot de bereikbaarheid van Aalsmeer in de toekomst in relatie tot de woningbouwprogramma's zijn dramatisch. Het CDA wil dat er voor Aalsmeer en omgeving een studie gedaan wordt naar de mobiliteit in 2040.
- Het CDA steunt de ontwikkeling van FloriWorld in Greenport Aalsmeer, het experience centre waarin sierteelt, onderwijs en toerisme geïntegreerd zijn.

Amsterdam

Amsterdam is als de hoofdstad van Nederland met een bijzonder rijke geschiedenis, grote culturele waarde en bloeiende economie een groot goed. Het brengt ook eigen problemen met zich mee. Zo is de Amsterdamse huizenmarkt oververhit en zucht de stad onder de grote drukte van het toerisme en de daarmee gepaard gaande overlast. Naast aandeelhouder van Schiphol, is Amsterdam de stad met de tweede grootste haven van Nederland (vierde van Europa), die werkgelegenheid geeft aan bijna 68.000 mensen.

- CDA erkent woningbouw als het belangrijkste thema voor Amsterdam. Dit past niet alleen binnen de gemeentegrenzen, de stad moet niet worden volgepropt.
- Tekort aan studentenhuizen is een groot probleem, Amsterdam moet samen met buurgemeenten kijken naar oplossingen. Hier kan de provincie regie pakken.
- Woningen in overlooptgebieden alleen bouwen met goed OV. Doortrekken Noord-Zuidlijn en onderzoek Oost-West lijn via IJburg naar Almere.
- Om dit tot stand te brengen is goede samenwerking met de gemeentes nodig. CDA wil dat de provincie hierin ondersteunt.
- Een groeiende stad heeft een goede infrastructuur nodig met omliggende gemeente. Plannen voor een betere oost-west verbinding en richting Haarlem en Almere worden ondersteund.
- De Amsterdamse haven is belangrijk voor de praktisch geschoolde arbeid. Als CDA willen we deze economische positie niet aantasten.
- Geen grootschalige woningbouw in de haven.
- Ruimte voor windmolens in het Westelijk Havengebied.
- Zorg voor goede recreatieve waterverbindingen zodat Amsterdammers makkelijk de stad uit kunnen met de boot, maar ook zodat gasten snel in Amsterdam zijn.
- De haven moet bereikbaar blijven. Het CDA wil een tunnel in plaats van een brug over het Noordzeekanaal om Noord te verbinden met de rest van de stad.
- Er moet een visie komen over de positie van de Amsterdamse haven en het omliggende havengebied. Wel rol kan de Amsterdamse haven spelen als grondstoffenhaven in de circulaire economie.
- Het CDA wil dat vaker de ROC's bij vraagstukken worden betrokken omdat technisch personeel belangrijk is voor de stad.
- CDA koestert de expats in de stad, zij zorgen voor een internationaal karakter.
- Toerisme in de binnenstad is een groot probleem. Amsterdam en de provincie moeten samen zitten om te bepalen welk type toerist Amsterdam wil trekken en hoe deze kan worden gefaciliteerd.
- In de gemeente Amsterdam wonen bovengemiddeld veel mensen die zich al lange tijd in een bijstandsuitkering bevinden. Voor een deel van deze mensen zou seizoensarbeid in de provincie Noord-Holland een stap naar werk kunnen betekenen. De provincie en de gemeente Amsterdam moeten onderzoeken hoe ze deze groep hiervoor kunnen interesseren, bijvoorbeeld met behoud van uitkering.
- In sommige sectoren in Amsterdam is een personeelstekort, terwijl in deze sectoren in andere gebieden juist een overschot is. De provincie moet een regie rol pakken en vraag en aanbod van arbeidskrachten op elkaar afstemmen.

De regio IJmond verbindt de drie gemeenten rondom de uitmonding van het IJ, namelijk Velsen, Heemskerk en Beverwijk. De combinatie van natuur, geschiedenis en toerisme zorgen samen met de haven, industrie en verkeer voor een afwisselend gezicht. De IJmond wordt door het Noordzeekanaal verbonden met Amsterdam en ligt ook onder de rook van Schiphol. Naast de goede verbinding over water is er ook behoefte aan een goede verbinding met Amsterdam via het spoor, zowel voor woon-werkverkeer als toerisme.

- CDA wil dat zo snel mogelijk een oplossing wordt gevonden voor de verbindingsweg A8-A9. Het CDA maakt zich namelijk zorgen over de luchtkwaliteit bij Krommenie, Assendelft en Broekpolder.
- De snelheid op de A22 moet worden afgewaardeerd. Zo kan de omgeving van deze weg zich herontwikkelen tot woningbouwlocatie. De provincie moet zich hier samen met de gemeente sterk voor maken bij het Rijk.
- CDA ondersteunt het bevorderen van toerisme in de IJmond.
- CDA wil dat de provincie zich sterk maakt voor de uitvoering van de kustvisie in de regio IJmond
- Het CDA wil de mogelijkheid onderzoeken voor een verbinding tussen het begin van het kanaal en het eind van het kanaal die bedrijfsmatig haalbaar is.
- Voor de IJmond wil het CDA de bereikbaarheid verbeteren door trein en bus beter op elkaar aan te laten sluiten.

Gooi- en Vechtstreek

De regio Gooi- en Vechtstreek kenmerkt zich als een ondernemende regio. Het omvat zeven gemeenten: Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren. Deze liggen strategisch tussen Almere, Amsterdam, Amersfoort en Utrecht in. Het is een aantrekkelijk vestigingsgebied vanwege de vele voorzieningen en de prachtige omgeving. Uniek vanwege de diversiteit aan landschap en monumentale rijkdommen. Doordat er veel natuurschoon aanwezig is in de directe leefomgeving, vergroot dit woonplezier, toerisme en recreatie.

- De verbinding van Amsterdam-Gooi en Vechtstreek-Utrecht/Amersfoort met stopplekken in kleine kernen moet onderwerp van gesprek blijven.
- CDA wil een goede verbinding (zowel auto als fiets als OV) vanuit IJburg naar de Gooi- en Vechtstreek.
- Hilversum is de stad voor werkgelegenheid in nieuwe en oude media en kan op steun van het CDA rekenen.
- De spoorwegovergangen in het Gooi (van Hilversum tot en met Weesp) vormen een grote barrière in de regio en staan al jarenlang hoog op prioriteitenlijstjes om te worden aangepakt. Het CDA wil maximaal inzetten op een gezamenlijke lobby met de regio om dit knelpunt op de nationale agenda te krijgen.
- Daarnaast wil het CDA onderzoek doen naar een tram/lightrail verbinding vanuit Diemen richting de Gooi- en Vechtstreek, zodat er naast de Noord-Zuidlijn ook ene goede Oost-Westverbinding is.
- CDA staat positief tegenover de ontwikkeling van de lightrailverbinding Almere-Utrecht.
- De provincie Utrecht is op dit moment een integrale visie en een plan met maatregelen voor de N201 traject Amstelhoek-Vreeland aan het ontwikkelen. Het is wenselijk dat de provincie Noord-Holland voor het laatste stuk N201, te weten Wijdmeren en Hilversum, ook met een dergelijke visie en plan komt om de veiligheid en doorstroming te verbeteren. Belangrijk is dat de leefbaarheid in dit gebied niet aangetast wordt.
- Het CDA wil dat de provincie Noord-Holland bekijkt hoe ze betrokkenheid kan houden bij het Goois Natuur Reservaat.
- Het CDA staat positief tegen het aansluiten bij de plannen voor het nationaal park Heuvelrug om het recreatieve karakter van en het ecologisch evenwicht in de Gooi- en Vechtstreek te bewaren.

Kop van Noord-Holland

De Kop van Noord-Holland omvat de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel. Het gebied wordt omgeven door water en kenmerkt zich door een aantal grotere kernen en vele kleinere dorpen. Het platteland kenmerkt zich door rust, ruimte, maar ook dynamiek. Het platteland wordt voor een groot deel beheerd door agrarische ondernemingen. Langs de kust en op Texel zijn juist toerisme en recreatie belangrijke pijlers voor de economie.

- Het CDA wil zich inzetten voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de Kop door de N9 te opwaarderen. Ook de verbetering van de oost-west verbinding is belangrijk voor een goede bereikbaarheid van de kust.
- Gebrek aan woningen is ook in de Kop een probleem. CDA wil daarom ook hier inzetten op woningbouw. Voor koopwoningen, maar ook sociale en vrijesectorhuur, zowel voor de noordelijke gemeenten als voor Texel.
- Voldoende nieuwe woningen zijn ook belangrijk in verband met de aanwezige werkgelegenheid en door nieuwe woningbouw kunnen starters blijven wonen in hun gemeente.
- Extra woningen zorgt ook voor betere huisvesting van de seizoenarbeiders, wat weer een positief effect heeft op de land- en tuinbouw. .
- De Kop van Noord-Holland heeft grote behoefte aan woningen. Er is veel MKB gerelateerde werkgelegenheid in de regio wat verdwijnt als personeel geen woning kan vinden.
- Het CDA erkent de noodzaak voor een vaste verbinding ter hoogte van de Burgerbrug om de bereikbaarheid van het gebied te waarborgen.
- Zonder het kustpact te vergeten, moeten bestaande bedrijven kunnen blijven ontwikkelen, zowel de agrarische bedrijven als de bedrijven op het gebied van toerisme.
- Het CDA erkent het probleem van verzilting in het gebied. Verzilting is een bedreiging, en heeft grote consequenties voor de agrarische sector en de omgeving.
- Holland Boven Amsterdam is van belang voor de regio. Het CDA blijft voor het ondersteunen van de ontwikkeling van dit programma en de promotie van de regio.
- CDA wil voortzetting van De Kop Werkt om de regio economie, bereikbaarheid en toerisme te stimuleren.
- CDA erkent de energie en health campus als belangrijk voor de regio als werkgever en kennisontwikkeling. Pallas is daarvoor een belangrijk onderdeel.
- Versnellen van de energietransitie door stimuleren en faciliteren. Versnelde aanleg van windparken op zee met Den Helder als servicehaven. De daken van de grote bedrijfsgebouwen gebruiken voor zonnepanelen.
- Ook voor seizoenarbeiders en arbeidsmigranten dient er voldoende en kwalitatief goede huisvesting georganiseerd te worden.
- Het aanleggen van een snel fietspad langs de N245 (Schagen – Alkmaar)
- Knelpunten in het sloepennetwerk, zoals de vaardiepte van de Groote Sloot en de bediening van Europa's oudste zeesluis in Oudesluis, samen met gemeente en waterschap wegnemen.
- Versterken van de water- en vaarrecreatie zoals het Amstelmeer en de vaar- en kanoroutes rondom Den Helder.

West-Friesland

West-Friesland bestaat uit een samenwerkingsverband tussen de volgende gemeenten: Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec. De regio heeft een rijke geschiedenis en daarmee ook een rijke cultuur, zoals bijvoorbeeld de stolpboerderijen. Toerisme is, samen met landbouw, dan ook één van de belangrijkste pijlers van de economie. De toegankelijkheid van de regio, zowel over het asfalt als met het openbaarvervoer en fiets, is daarom belangrijk.

- De woningopgave is ook in deze regio onderwerp van gesprek. CDA wil onderzoeken of het mogelijk is ook in buiten stedelijke gebieden woningen bouwen.
- CDA wil goede huisvesting van arbeidsmigranten in deze regio en wil daar haar verantwoordelijkheid in nemen.
- Om goede bereikbaarheid van de regio te garanderen is dubbelen van het spoor tussen Enkhuizen en Hoorn nodig, CDA is hier voorstander van.
- Om de Noord-Holland bereikbaar te houden en Amsterdam te verlichten, is CDA voorstander van het verdubbelen van de Houtribdijk.
- CDA is voorstander van een snelbus over de N23.
- Deze verbindingen dragen bij aan het verspreiden van het toerisme in de regio, hier mag stevig op worden ingezet.
- Voor het bevorderen van toerisme is bijvoorbeeld ook de doorvaarbaarheid van de kleine dorpen en van de prachtige havens in de driehoek Hoorn, Enkhuizen, Medemblik van belang.
- CDA wil inzetten op schaalvergroting van de landbouw in de regio en ondersteunt dit waar nodig.
- Greenports en Seed Valley zijn belangrijk voor de regio en CDA erkent dit.
- Zonneweides zijn een bedreiging voor de regio. CDA wil daarom dat eerst de daken worden vol gelegd met zonnepanelen.
- Bouw van nieuwe woningen is belangrijk om de regio leefbaar te houden.
- Vraaggestuurd bouwen, met daarin rekening gehouden met de verschillende behoeftes van bewoners.
- De woningen mogen gebouwd worden in buitenstedelijke gebieden.

Zaanstreek-Waterland

De regio Zaanstreek-Waterland bestaat uit acht gemeenten: Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. Een regio die zich kenmerkt als waterrijk gebied met veel toeristische attracties. Denk hierbij aan de Zaanse Schans, de Beemster, een deel van de Stelling van Amsterdam en Volendam. Die sector heeft economische groeipotentie. De verschillen tussen de voorzieningen in de twee grote kernen Purmerend en Zaanstad en het vele platteland in de regio is groot. Purmerend en Zaanstad leunen qua werkgelegenheid sterk op Amsterdam en dat leidt in de spitsuren tot files en vol OV.

- Stimuleren van de bereikbaarheid vanuit Zaandam-Zuid richting het havengebied.
- Doortrekken van de Noord/Zuidlijn richting Purmerend en Zaanstad
- Bevorderen van vervoer over water in de Zaanstreek.
- Om de doorstroom te stroomlijnen, wil CDA dat de A7 wordt verbreed en dat de A8 wordt verbonden met de A9.
- CDA begrijpt de noodzaak van een dekkend snel internetnetwerk en zal hier ook op inzetten voor deze regio.
- Innovatievies wil het CDA graag faciliteren, bijvoorbeeld het gebruik maken van de restwarmte van de gemeente Purmerend voor het verwarmen van de stad.
- Toerisme willen we ook in Zaanstreek-Waterland bevorderen. CDA is daarom voor het bouwen van een hotel in de Kalverhoek.
- Veengebieden in de regio dalen. Het CDA wil een duidelijke keus maken voor de oplossing. Daarbij wil het CDA graag bijdragen aan het behouden van het Wormer- en Jisperveld i.v.m. bodemdaling van het veenweidegebied.
- Om de woningbouwopgave voor deze regio niet alleen binnenstedelijk is op te lossen, wil het CDA inzetten op een verbindende rol van de provincie en de gemeenten om samen tot een versnelling van de procedures te komen.
- Vanuit het duurzaamheidsoogpunt wil het CDA dat er voldoende huizen gebouwd worden die voldoen aan de duurzaamheidseisen van het Kabinet. Om dit mogelijk te maken, kan de provincie ook een rol spelen in het versnellen van de procedures.
- Het CDA wil inzetten op spreiding van toeristen, naar bijvoorbeeld Monnickendam en Volendam.
- Om deze gebieden aantrekkelijk te maken, wil het CDA ook inzetten op een goed nacht OVnetwerk.

Zuid-Kennemerland

De regio Zuid-Kennemerland bestaat uit vijf gemeenten: Bloemendaal, Zandvoort, Heemstede en natuurlijk de hoofdstad van de provincie Haarlem. De regio staat bekend om zijn kustplaatsen en prachtige natuur, die een impuls geven aan de plaatselijke horecabedrijven. Belangrijkste economieën zijn hier daarom horeca en Retail. Hier zit ook meteen de keerzijde, want Haarlem is onder meer door haar doorstroming naar de kustgebieden de filehoofdstad van Nederland en dit heeft zijn uitwerking op de hele regio.

- Om het strand ook op de warme dagen bereikbaar te houden wil het CDA inzetten op fundamentele maatregelen, bijvoorbeeld andere vormen van openbaar vervoer en snelfietspaden.
- CDA is voor een goede en regelmatige verbinding tussen Haarlem en Amsterdam.
- Het CDA wil de Velsersboog realiseren.
- Blijvend inzetten op werkgelegenheid binnen de steden in de regio.
- Het CDA wil inzetten op verbeterde uitvoering van de gebiedsvisie landgoederen in de regio Zuid-Kennemerland.
- Het CDA wil het overleg tussen de gemeenten Haarlem, Bloemendaal, Zandvoort, Heemstede, Hillegom en Haarlemmermeer bevorderen om balans te brengen in de uitdagingen in woningbouw, winkels, infrastructuur en natuur.
- Mits goed afgestemd is CDA voor circuit van Zandvoort.
- Het CDA wil inzetten op het bevorderen van toerisme in de regio Zuid-Kennemerland.